

महाराष्ट्र शासन

नागरिकांची सनद

महाराष्ट्र शासन

- कार्यालय -

प्रकल्प अधिकारी

एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प,

आदिवासी विकास भवन, गिरीपेठ, अमरावती रोड, नागपूर - ४४००१०

**महाराष्ट्र शासन
नागरिकांची सनद
आदिवासी विकास विभाग - महाराष्ट्र राज्य**

प्रस्तावना

प्रशासन लोकाभिमुख होण्यासाठी तसेच शासनाच्या दैनंदिन कामकाजात पारदर्शकता आणून महाराष्ट्र शासनाने आदिवासी विकास विभागाचे धोरण प्रभावीपणे राबविण्यासाठी नागरिकांची सनद (सिटीझन चार्टर) तयार करण्यात आली आहे. जनतेला त्यांच्या कामाबाबत होणारी गैरसोय टाळण्यासाठी या नागरिकांच्या सनदेची निर्मिती करण्यात आली असून जनतेचे काम विहित मुदतीच्या आत करून घेण्याचा हक्क ख-या अर्थाने या सनदेद्वारे प्राप्त होणार आहे. या सनदेद्वारे जनतेला चांगली सेवा देणे तसेच कायद्याची आणि नियमांची अंमलबजावणी संबंधित अधिका-याद्वारे करून, पारदर्शक प्रशासनाची खात्री जनतेला देता येईल, अशा महत्वाच्या बाबींचा समावेश यात आहे.

शासनाकडून जनतेला विविध प्रकारच्या सेवा उपलब्ध करून दिल्या जातात. परंतु त्या सेवांची पुरेपुर माहिती सर्वसामान्य जनतेला नसते. तसेच या सेवा कमीत कमी वेळेत मिळाव्यात, त्या दर्जेदार असाव्यात अशी जनतेची अपेक्षा असते. याबरोबरच शासकीय कामकाजात सुधारणा करणे, पारदर्शकता आणणे व भ्रष्टाचाराला आळा घालून जनतेप्रती आपले उत्तरदायित्व जोपासणे, या उद्दिष्टांच्या पूर्ततेकरिता नागरिकांची सनद (सिटीझन चार्टर) तयार करण्यात आली आहे. विभागातील विविध स्तरावरील कार्यालयाकडून जनतेला उपलब्ध करून देण्यात येणा-या विविध सेवांचा यात समावेश आहे.

उद्दिष्टे

सामान्य जनतेला कार्यक्षम यंत्रणा आणि आदिवासी विकास विभागाच्या योजनांची संपूर्ण माहिती देण्यास महाराष्ट्र शासन या सनदेद्वारे कटिबद्ध आहे. आदिवासी विकास विभागाशी संबंधित कामे ज्या शासकीय / अनुदानित आश्रमशाळा, शासकीय वसतीगृह / प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प / अपर आयुक्त, आदिवासी विकास यांच्याकडून करण्यात येतात. तसेच आदिवासी विकास विभागाकडून ज्या विविध योजना राबविल्या जातात. तसेच नागरिकांना ज्या सेवा दिल्या जातात, त्याबाबतची माहिती व संबंधित सेवाबाबत कालमर्यादा याबाबतचे विवरण सुधारीत स्वरूपात **परिशिष्ट २ मध्ये दिलेले आहे.**

दृष्टिक्षेप (Vision)

भारतीय संविधानाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार राज्यातील दुर्बल घटक विशेषतः अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीच्या लोकांचे शैक्षणिक व आर्थिक हितसंबंध जपण्यासाठी विशेष काळजी घ्यावी आणि त्यांचे सामाजिक अन्याय व इतर पिळवणुकीपासून संरक्षक करणे. त्या अनुषंगाने अनुसूचित जमातीचा शैक्षणिक, आर्थिक आणि सामाजिक सुधारणांच्या कार्यक्रमावर भर देण्यात आला आहे. त्यानुसार आदिवासी विकास विभाग विविध विकास योजना राबवित आहे.

उद्देश (Mission)

प्रतिसाद देणारी, पारदर्शक आणि विद्वत् संस्था, असा नावलौकिक प्रस्थापित करण्यासाठी आदिवासी विकास विभागाकडून अनुसूचित जमातीला अधिक सपन्न, विस्तृत आणि शाश्वतरित्या विकसित करण्याच्या हेतुने सर्व स्तरावर सकारात्मक हस्तक्षेपास उत्प्रेरणा देऊन विभागास अधिक क्रियाशील करणे.

२) आदिवासी विकास विभागाची रचना

शासन स्तरावर मा.मंत्री (आदिवासी विकास विभाग), तसेच मा. राज्यमंत्री (आदिवासी विकास विभाग) यांच्या अधिपत्याखाली मा. प्रधान सचिव (आदिवासी विकास विभाग) हे वरिष्ठ प्रशासकीय अधिकारी आहेत. शासन स्तरावर अनुसूचित जमातीकरिता विविध धोरणात्मक निर्णय, अर्थसंकल्प इत्यादी बाबी हाताळल्या जातात.

प्रशासकीय घटक : आदिवासी विकास विभागाचे प्रमुख आयुक्त, आदिवासी विकास असून त्यांचे अधिनस्त अपर आयुक्त (मुख्यालय), सह आयुक्त (प्रशासन), (नियोजन), उपआयुक्त (प्रशासन), (शिक्षण), (वित्त), सहाय्यक आयुक्त (विकास), सहाय्यक आयुक्त (नियोजन), सहाय्यक आयुक्त (शिक्षण), सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (प्रशासन), सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (रचना व कार्यपध्दती), सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (विकास), सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (अर्थसंकल्प), सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (नियोजन), सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (शासकीय आश्रमशाळा, वसतीगृह, शिष्यवृत्ती), सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (अनुदानित आश्रमशाळा), लेखा अधिकारी असून त्यांच्या स्तरावर विभागाच्या सर्व विषयांची विभागणी करण्यात आलेली आहे. (**परिशिष्ट - १ सोबत जोडले आहे.**) अपर आयुक्त, आदिवासी विकास यांचे स्तरावर विभागले असून

त्यांचे प्रमुख भारतीय प्रशासन सेवा या दर्जाचे अधिकारी आहेत. प्रादेशिक कार्यालयाचे विभाजन केलेले असून सात (९) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प अशी विभागणी करण्यात आलेली आहे.

३) कार्यपूर्तीचे वेळापत्रक

आदिवासी विकास विभागामार्फत पुरविण्यात येणा-या सेवांच्या कार्यपूर्तीचे वेळापत्रक (परिशिष्ट-२) मध्ये नमूद करण्यात आले आहे. महाराष्ट्र शासकीय कर्मचा-यांचे बदल्यांचे विनियमन व शासकीय कर्तव्ये पार पाडण्यास होणा-या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम २००५ मधील प्रकरण क्र. ३ च्या कलम ११ मध्ये नमूद केलेल्या न्यायप्रविष्ट बाबी, लोक आयुक्त, उपलोक आयुक्त आणि अन्य राज्य घटनात्मक संस्था, आयोग, न्यायिकवत बाबी, केंद्र किंवा अन्य राज्य शासनाच्या संबंधातील प्रकरणे, विधी विभागांशी संबंधित बाबी, मंत्रिमंडळास सादर होणा-या मुख्य धोरणात्मक बाबी इ. ना परिशिष्ट २ मधील मुद्दा क्र. १० येथील वेळापत्रकातून सूट राहिल. नैसर्गिक आपत्ती व कायदा व सुव्यवस्थेचा प्रश्न इत्यादी उद्भवल्यास या वेळापत्रकातील कार्यपूर्तीच्या कालावधीत वाढ होऊ शकेल.

४) नियम / अधिनियम / शासन निर्णय

या विभागाशी संबंधित नियम / अधिनियम / महत्वाचे शासन निर्णय www.mahatribal.gov.in या आदिवासी विकास विभागाच्या संकेतस्थळावर (वेबसाईट) उपलब्ध असून ते नियमित अद्यावत करण्यात येतात.

५) (अ) गा-हाणी / तक्रारी यांचे निराकरण

कार्यपूर्तीस होणारा विलंब वा अन्य काही गा-हाणी असल्यास त्यासंबंधी अपिलीय अधिका-याकडे तक्रार नोंदविता येईल. संबंधित अपिलीय अधिका-यांचे दुरुध्वनी क्रमांक परिशिष्ट ३ मध्ये देण्यात आले आहेत.

(ब) नागरिकांच्या सनदेचा आढावा / सिंहावलोकन

या नागरिकांच्या सनदेचा उपयुक्ततेबाबत तथा परिणामकारकतेचा आढावा आदिवासी विकास विभागाकडून दरवर्षी घेण्यात येईल व त्यात आवश्यकतेनुसार बदल करण्यात येतील.

(क) जनसामान्यांकडून सूचना

ही नागरिकांची सनद सर्वसामान्य नागरिकांच्या छाननीसाठी नेहमीच खुली असेल व सन्माननीय नागरिकांच्या बहुमूल्य आणि यथोचित सूचनांचा गांभीर्यपूर्वक विचार करून त्यात वेळोवेळी सुधारणा घडवून आणता येतील. आदिवासी विकास विभागाच्या अधिनस्त येणा-या सेवा उपभोगणा-या नागरिकांना आपले हक्क मांडण्यासाठी सनद नेहमीच सहकार्य करेल.

(६) नागरिकांच्या सनदेची अंमलबजावणी

आदिवासी विकास विभाग नागरिकांच्या या सनदेची अंमलबजावणी करण्यास कटिबद्ध आहे. आदिवासी विकास विभाग आपल्या अधिपत्याखालील सेवा कर्तव्यभावनेने व कार्यतत्परतेने उपलब्ध करून देण्याची हमी देत आहे. या सेवा पुरविताना नागरिकांना सौजन्यपूर्ण वागणूक देण्याची जबाबदारी प्रत्येक अधिकारी / कर्मचा-यांची राहिल. आदिवासी विकास विभागाच्या संकेतस्थळावर तसेच प्रत्येक कार्यालयाकमध्ये नागरिकांच्या सनदेचे फलक लावून सनदेस व्यापक प्रसिध्दी देण्यात येईल.

आदिवासी विकास विभाग प्रशासकीय रचना

मा. मंत्री, आदिवासी विकास विभाग

मा. राज्यमंत्री, आदिवासी विकास विभाग

मा. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग

मा. आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक

अपर आयुक्त,
आदिवासी विकास, नाशिक

अपर आयुक्त,
आदिवासी विकास, नागपूर

अपर आयुक्त,
आदिवासी विकास, ठाणे

अपर आयुक्त,
आदिवासी विकास,
अमरावती

नागपूर विभागांतर्गत एकूण ९ प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालय कार्यरत असून त्यांची नावे खालीलप्रमाणे आहेत.

१) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर जि. नागपूर	२) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, वर्धा जि. वर्धा	३) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, भंडारा जि. भंडारा	४) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, देवरी जि. गोंदिया	५) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चंद्रपुर जि. चंद्रपुर	६) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चिमुर् जि. चंद्रपुर	७) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, गडचिरोली जि. गडचिरोली	८) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, अहेरी जि. गडचिरोली	९) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, भामरागड जि. गडचिरोली
---	---	---	---	---	---	---	--	--

कार्यालय- प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर अंतर्गत शासकीय आश्रमशाळा (एकुण ६)	
अ.क्र.	शासकीय आश्रमशाळेचे नाव
१	शासकीय माध्यमिक तथा उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा, कवडस, ता. हिंगणा, जि. नागपूर
२	शासकीय माध्यमिक तथा उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा, बेलदा, ता. रामटेक, जि. नागपूर
३	शासकीय माध्यमिक आश्रमशाळा, नवेगांव (चि.), ता. रामटेक, जि. नागपूर
४	शासकीय माध्यमिक आश्रमशाळा, कोलीतमारा, ता. पारशिवणी, जि. नागपूर
५	शासकीय माध्यमिक आश्रमशाळा, लाडगांव, ता. काटोल, जि. नागपूर
६	शासकीय माध्यमिक आश्रमशाळा, हरदोली, ता. काटोल, जि. नागपूर

कार्यालय- प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर अंतर्गत अनुदानित आश्रमशाळा (एकुण १७)	
अ.क्र.	अनुदानित आश्रमशाळेचे नाव
१	अनु. आश्रमशाळा, पिठोरी, ता. नरखेड, जि. नागपूर
२	अनु. आश्रमशाळा, सावळी (मो.), ता. सावनेर, जि. नागपूर
३	अनु. आश्रमशाळा, खापा, ता. नरखेड, जि. नागपूर
४	अनु. आश्रमशाळा, खापरी, ता. कळमेश्वर, जि. नागपूर
५	अनु. आश्रमशाळा, चिमनाझरी, ता. जि. नागपूर
६	अनु. आश्रमशाळा, देवळी (पेंढरी), ता. हिंगणा, जि. नागपूर
७	अनु. आश्रमशाळा, उखळी, ता. हिंगणा, जि. नागपूर
८	अनु. आश्रमशाळा, भांसोली, ता. हिंगणा, जि. नागपूर
९	अनु. आश्रमशाळा, मांगरूळ, ता. भिवापूर, जि. नागपूर
१०	अनु. आश्रमशाळा, उदासा, ता. उमरेड, जि. नागपूर
११	अनु. आश्रमशाळा, तास, ता. भिवापूर, जि. नागपूर
१२	अनु. आश्रमशाळा, मांडळ, ता. कुही, जि. नागपूर
१३	अनु. आश्रमशाळा, निमखेडा, ता. मौदा, जि. नागपूर
१४	अनु. आश्रमशाळा, टांगला, ता. रामटेक, जि. नागपूर
१५	अनु. आश्रमशाळा, देवलापार, ता. रामटेक, जि. नागपूर
१६	अनु. आश्रमशाळा, दाहोदा, ता. रामटेक, जि. नागपूर
१७	अनु. आश्रमशाळा, टेकाडी, ता. पारशिवणी, जि. नागपूर

कार्यालय- प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर अंतर्गत आदिवासी मुला/मुलींचे शासकीय वसतीगृह (एकुण-१६)	
अ.क्र.	शासकीय वसतीगृहाचे नाव
१	आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतीगृह, कुकडे ले-आऊट क्र. १, नागपूर
२	आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतीगृह, कुकडे ले-आऊट क्र. २, नागपूर
३	आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतीगृह, सक्करदरा, नागपूर
४	आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतीगृह, कोराडी रोड, नागपूर
५	आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतीगृह, मुलांचे कळमना, नागपूर (कळमना(एल.एन)/ जे व पी-२/ सी.डी.ई) (१००० क्षमता)
६	आदिवासी मुलींचे शासकीय वसतीगृह, झिंगाबई टाकळी, नागपूर) / कोराडी रोड, बाबा फरीद नागपूर / फरस,नागपूर/ नंदनवन, नागपूर (५०० क्षमता)
७	आदिवासी मुलींचे शासकीय वसतीगृह, नंदनवन (हिवरीनगर), नागपूर
८	आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतीगृह, रामटेक, जि. नागपूर
९	आदिवासी मुलींचे शासकीय वसतीगृह, रामटेक, जि. नागपूर
१०	आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतीगृह, काटोल, जि. नागपूर
११	आदिवासी मुलींचे शासकीय वसतीगृह, काटोल, जि. नागपूर
१२	आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतीगृह, हिंगणा, जि. नागपूर
१३	आदिवासी मुलींचे शासकीय वसतीगृह, हिंगणा, जि. नागपूर
१४	आदिवासी मुलांचे शासकीय वसतीगृह, सावनेर, जि. नागपूर
१५	आदिवासी मुलींचे शासकीय वसतीगृह, सावनेर, जि. नागपूर

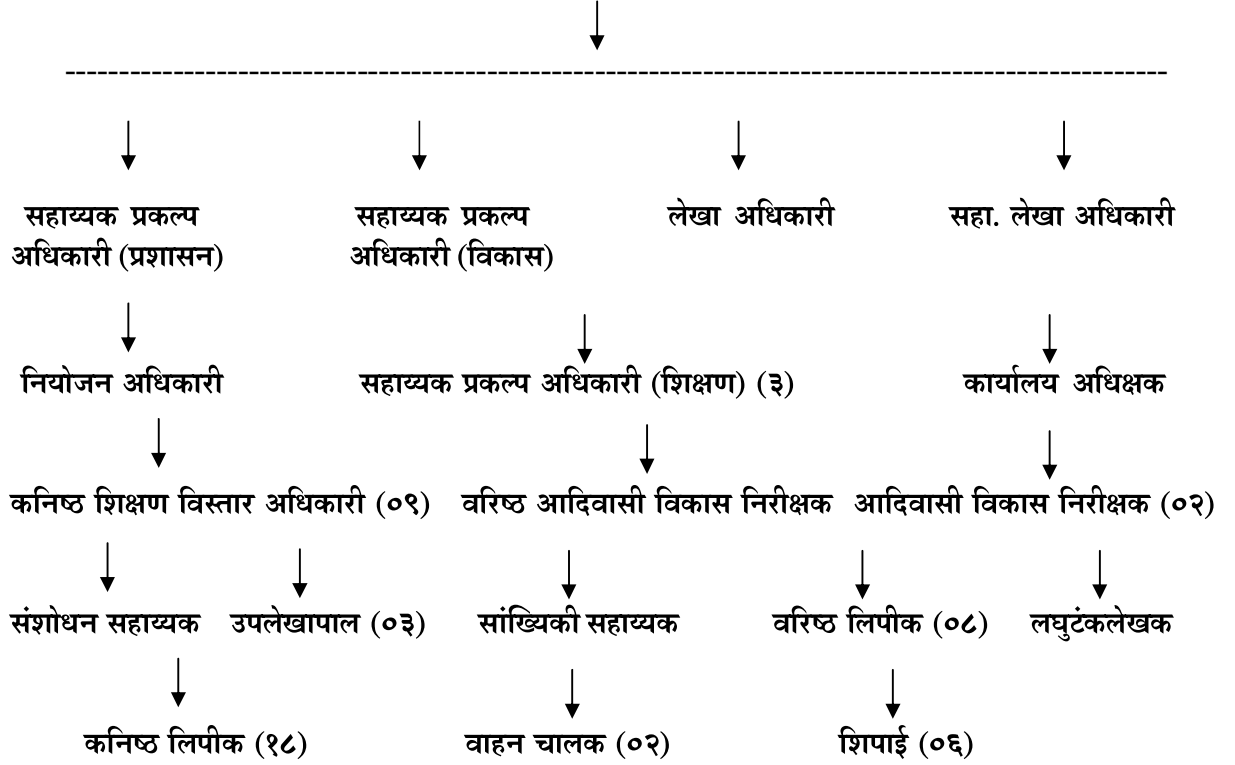
कार्यालय- प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर अंतर्गत नामांकित शाळांची यादी	
अ.क्र.	नामांकित शाळेचे नाव
१	आदर्श संस्कार विद्यालय, नंदनवन, नागपूर
२	आदर्श संस्कार विद्यालय, पिपळा, नागपूर
३	भोसला इंग्लिश स्कुल, चक्की खापा, नागपूर
४	सेंट्रल प्रोव्हेंन्सियल स्कुल, रामेश्वरी, नागपूर
५	श्रानदीप कॉन्व्हेंट अँड ज्यु. कॉलेज ऑफ सायंस रामटेक
६	जि.एस.रायसोनी विद्यानिकेतन सुकळी ता हिंगणा
७	जि.एस. रायसोनी विद्यानिकेतन अंबाझरी, हिंगणा रोड, नागपूर
८	हंसकृपा इंग्लिश प्रायमरी अँड हायर सेकंडरी स्कुल झिंगाबाई टाकळी, नागपूर
९	पोद्यार इंटरनॅशनल स्कुल, कोराडी रोड, नागपूर
१०	रॉय इंग्लिश स्कुल अँड ज्यु. कॉलेज, नागपूर
११	सेंट ऊर्सुला गर्ल्स हायस्कुल, सिव्हील लाईन नागपूर
१२	द रॉयल गॉडवाना पब्लीक स्कुल, शंकरपूर नागपूर
१३	तुली पब्लीक स्कुल, कोराडी रोड, नागपूर
१४	श्री. दत्त विद्या मंदीर बुटीबोरी, नागपूर
१५	डॉ. टी. एस. विल्कीन्सन्स, गोधनी, नागपूर

**प्रकल्प अधिकारी,
एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर
कार्यालयीन रचना**

प्रकल्प अधिकारी, नागपूर

प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर

सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (प्रशासन)

- गट अ व ड या संवर्गातील सर्व अधिकारी/कर्मचारी यांच्या सेवाविषयक बाबी हाताळणे.
- आस्थापना शाखेतील संपूर्ण कामावर तसेच कार्यालयीन इतर शाखेवर नियंत्रण ठेवणे.
- कार्यालयातील दररोज प्राप्त होणारे टपालावर शिरे नमूद करणे.
- कर्मचारी कामाची नोंदवही कार्यविवरण तपासणे त्यांची नोंदवही दर सोमवारी प्रकल्प अधिकारी यांना सादर करणे.
- कर्मचा-याची उपस्थिती व कार्यालयीन सर्व बाबीवर नियंत्रण ठेवणे.
- आदिवासी विद्यार्थ्यांना भासशी/गळती शिष्यवृत्तीचे कामावर नियंत्रण व मंजूरीच्या कार्यवाही संबंधिताकडून करवून घेणे. लोकआयुक्त, न्यायालयीन प्रकरणे, लक्षवेधी, तारांकित, अतारांकित प्रश्न याबाबत तातडीने कार्यासननिहाय कार्यवाही करणे.
- वरिष्ठ कार्यालयाद्वारे होणा-या सभेची माहिती संबंधीत कार्यासनाकडून घेणे व प्रकल्प अधिकारी यांना सादर करणे.
- माहितीचा अधिकारासंबंधी कामकाज पाहणे.
- अनुशेष भरती व इतर भरतीबाबत कार्यवाही करणे.
- विभागातील प्राप्त होणा-या तक्रारीचे निराकरण करणे.
- कार्यविवरण नोंदवही अद्यावत करण्याची कार्यवाही करणे.
- आश्रमशाळा/वसतीगृह/अनुदानित आश्रमशाळा/सैनिकी शाळा/नामांकित शाळांना भेटी देणे व अहवाल सादर करणे

सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (विकास)

- न्युकलीअस बजेट योजना मंजूरी व अंमलबजावणी विषयक सर्व प्रकारची कामे सादर करणे, नियतकालीके तयार करणे, नोंदवह्या अद्यावत ठेवणे, आर्थिक तरतुदी विषयक बाबी हाताळणी करून लाभार्थ्यांना लाभ देण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही करणे.
- अनुसूचित जमाती कल्याण समिती/जनजाती सल्लागार परिषद/अनुसूचित जाती जमाती आयोग/राष्ट्रीय जनजाती आयोग व इतर समिती विषयक कामकाज पाहणे.
- सेवायोजन विषयक कामकाज पाहणे.
- लोकआयुक्त/न्यायालयीन/मंत्रि/आमदार/खासदार/लोकप्रतिनिधी यांच्या पत्रांवर त्वरीत कार्यवाही करणे.
- विधानसभा/लोकसभा तारांकित/लक्षवेधी/अतारांकित प्रश्नाची माहिती तयार करणे व त्यांच्या पत्रांना त्वरीत उत्तर देणे.
- विशेष केंद्रीय योजना व विशेष केंद्रीय सहाय्य योजनेतील सर्व योजना, उपसा जल सिंचन योजना व नविन विहिरीचे खोदकाम करण्याची योजना अंमलबजावणी विषयक संपुर्ण कार्यवाही सादर करणे, आर्थिक तरतुदी विषयक बाबी हाताळणे.
- ठक्करबाप्पा योजना, दुधाळ जनावरे, गॅस पुरवठा बाबत अंमलबजावणी करीता परिपूर्ण कार्यवाही करणे. नियतकालीके/नोंदवह्या अद्यावत ठेवणे. आर्थिक तरतुदीविषयक बाबी हाताळणे.

लेखा अधिकारी

- आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून असलेली कर्तव्ये करणे.
- सर्व अधिकारी/कर्मचारी यांना मासिक वेतन/भत्ते देयके/अग्रिमे देयके/वैद्यकीय प्रतिपूर्ती देयके/भविष्य निर्वाह निधी/अग्रीमाचे देयके तपासणी व कोषागारास सादर करणे.
- आकस्मिक खर्चाची देयके/तपशिलवार देयके/संक्षिप्त देयके तपासणी व कोषागारास सादर करणे.
- कार्यालयातील जमा खर्चाचे ताळमेळाचे कामकाज करणे.
- लोकलेखा समिती संबंधीच्या पत्रव्यवहारावर कार्यवाही करणे.
- विनियोजन लेखा विषयक कामकाज करणे.

- आर्थिक बाबीशी निगडीत आश्रमशाळा/वसतीगृह/अनुदानित आश्रमशाळा/नामांकित शाळा व इतर कार्यासनाकडून आलेल्या नस्तीवर अभिप्राय, सल्ला, मार्गदर्शन देणे व आर्थिक व्यवहाराशी सर्व कामकाज पाहणे.

सहाय्यक लेखा अधिकारी

- लेखा शाखेवर पूर्णतः नियंत्रण ठेवणे, वित्तीय तरतुदीचे नियमानुसार वाटप करणे.
- रोकडवही तपासणून आहरण व संवितरण अधिकारी यांना सादर करणे.
- कोषागारात सादर करावयाचे देयके तसेच प्रतिस्वाक्षरीचे देयके तपासणे व सादर करणे.
- सर्व प्रकारची अग्रीमे तपासणी करून देयके सादर करणे.
- वेगवेगळ्या लेखा शिर्षा खालील प्राप्त तरतूद व खर्चाचे वर नियंत्रण ठेवणे.
- अनुदानित आश्रमशाळेतील कर्मचा-यांचे भ.नि.निधी लेखे अद्यावत ठेवणे. व्याजाची परिगणना करणे दरवर्षी लेखा विवरण पत्र संबंधीतास अदा करण्याची कार्यवाही करणे.
- निर्लेखन, भांडार पडताळणी, अंतर्गत लेखा परिक्षण, महालेखापाल यांच्या कार्यालयाद्वारे होणा-या तपासणी अंती आक्षेपीत मुद्याची संबंधीताकडून वेळीच पूर्तता करून घेणे व त्याचा मासिक गोषवारा तयार करणे.
- इतर शाखेकडून आलेल्या वित्तीय नस्त्या उदा. भनिनि. भासशि, गळती शिष्यवृत्ती तपासणी पूर्ण करून सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी मार्फत सादर करणे.
- शासकीय आश्रमशाळेतील लेखा परिक्षण वेळेच्या आंत करणे.
- अनुदानित आश्रमशाळेचे अनुदान निर्धारणासंबंधी कार्यवाही करणे.
- प्रकल्प अधिकारी स्तरावर खरेदी प्रक्रीया नस्ती पडताळून सादर करणे.
- अधिनस्त कर्मचा-यांच्या कामाच्या नोंदवही कार्यविवरण तपासणे व दर सोमवारी सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी मार्फत प्रकल्प अधिकारी यांना सादर करणे.
- व्या व्यक्तीरीक्त प्रकल्प अधिकारी, सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी यांनी सांगितलेली कामे वेळोवेळी करणे.
- आर्थिक बाबीशी निगडीत इतर कार्यासनांकडून आलेल्या नस्तीवर अभिप्राय, सल्ला, मार्गदर्शन देणे व आर्थिक व्यवहाराशी संबंधित सर्व कामकाज पाहणे

सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (शिक्षण) (शासकीय आश्रमशाळा / वसतीगृहे/ शिष्यवृत्ती)

- शासकीय आश्रमशाळा/एकलव्य पब्लिक स्कुल संबंधीत संपुर्ण कार्यभार सांभाळणे,
- शासकीय आश्रमशाळा/वसतीगृहे/नामांकित शाळा यांना नेमुन दिलेल्या भेटी देवून अहवाल सादर करणे.
- गणवेश, धान्य, वहया, पुस्तके, औषधे व इतर साहित्य पुरवठ्याबाबत पत्रव्यवहार, अदा करण्यात आलेली देयके व प्रलंबित देयकाबाबतची अद्यावत माहिती ठेवणे.
- शासकीय आश्रमशाळा / वसतीगृह योजनेसंबंधी विधानसभा /विधानपरिषद तारांकित / अतारांकित प्रश्न, लक्षवेधी सुचना,कपात सुचना इत्यादीविषयक कामकाज करणे. लोकआयुक्त, न्यायालयीन प्रकरणे, न्यायाधिकरण प्रकरणे इ. कामकाज पाहणे.
- आश्रमशाळा शालांत, उच्च माध्यमिक परिक्षेचा निकाल प्राप्त करणे व संकलन करणे, आश्रमशाळा / वसतीगृहातील विद्यार्थी संख्या इ. बाबत अद्यावत माहिती तयार ठेवणे.
- आश्रमशाळा / वसतीगृहाच्या व्यवस्थापनासंबंधीच्या / कर्मचारी यांच्याबाबतच्या तक्रारी व चौकशीसंबंधी कामकाज करणे.
- विद्यार्थी मृत्यू प्रकरणे, पुढील शैक्षणिक वर्षाचा नियोजन आराखडा, आश्रमशाळा सुधार समिती व इतर समित्याची स्थापना, बैठक, शिक्षक / शिक्षकेत्तर कर्मचा-यांची प्रशिक्षणे / गट संमेलने आयोजन, शासकीय आश्रमशाळा क्रीडाविषयक सर्व बाबी पाहणे. आश्रमशाळा संहिता तयार करणे. लेखा आक्षेपांची पूर्तता करणे.
- राष्ट्रीय शिक्षक दिन, आदर्श शिक्षक पुरस्कार, आदर्श आश्रमशाळा कामकाज पाहणे.
- भारत सरकार शिष्यवृत्ती, सुवर्ण महोत्सवी शिष्यवृत्ती, परदेश शिष्यवृत्ती व इतर शिष्यवृत्तीबाबत पत्रव्यवहार व अनुषंगिक कामकाज पाहणे.

सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (शिक्षण) (शासकीय वसतीगृह)

- वसतिगृहातील विद्यार्थी मृत्यू प्रकरणाबाबत कार्यवाही करणे.
- वसतीगृहात प्रवेश घेणा-या विद्यार्थ्यांना प्रवेशास मंजूरी देण्याबाबतची कार्यवाही करणे.
- वसतिगृह विषयक बाबीचे नियतकालीक/नियोजन/त्रैमासिक वार्षिक अहवाल तयार करणे.
- वसतिगृहातील विद्यार्थ्यांच्या आरोग्य विषयक तपासणीबाबत कार्यवाही करणे.
- वसतीगृहामध्ये उद्भवलेल्या तक्रारी संबंधी व इतर बाबी संबंधी संकीर्ण पत्रव्यवहार करणे.
- प्रकल्प अधिकारी/सप्रअ/आविनी/केंद्रप्रमुख/शिक्षण विस्तार अधिकारी यांनी दिलेल्या भेटीच्या अनुषंगाने झालेल्या वृत्त्यावरकार्यवाही करणे.
- नविन वसतिगृह उघडण्यासाठी मास्टर प्लॅन तयार करणे.
- वसतिगृहाशी संबंधीत न्यायालयीन/लोकआयुक्त/लोकसभा/विधानसभा/तारांकीत प्रश्न हाताळणे.
- शासकीय वसतिगृह इमारत बांधकाम/जमीन प्राप्त करणे/इमारत दुरुस्ती विषयक कामे इत्यादी प्रकरणाची कार्यवाही करणे तसेच वसतीगृहासाठी आवश्यक असलेल्या जमीन प्राप्त करणे, वसतीगृहासाठी जमीन उपलब्ध नाही अशा वसतिगृहासाठी जमीन प्राप्त करण्यासाठी आवश्यक कार्यवाही करणे.
- प्रकल्प अधिकारी यांनी सांगितलेली कामे वेळोवेळी करणे.
- सर्व वसतीगृहाचे इमारत भाड्यासंबंधी मंजूरीची कार्यवाही करणे.
- शासकीय वसतीगृहासंबंधी सर्व कामकाज सांभाळणे.
- बांधकामाचे अंदाजपत्रक मागविणे, बांधकामाचा आढावा घेणे, भौतिक साध्य व लक्षांक आणि आर्थिक प्रगतीचा अहवाल मागविणे.
- पंडीत दिनदयाल स्वयम् योजना, निर्वाह भत्ता देणेबाबत कार्यवाही करणे.
- कार्यविवरण नोंदवही अद्यावत करून आठवडी गोषवा-यासह दर सोमवारी पर्यवेक्षकीय अधिका-याकडे करणे.

सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (शिक्षण) (अनुदानित आश्रमशाळा/सैनिकी शाळा/नामांकित शाळा)

- नवीन आश्रमशाळा प्रस्ताव प्राप्त करणे, प्रस्तावांची छाननी करणे, शिफारस करणे.
- कार्यरत आश्रमशाळांमध्ये वर्गवाढ, श्रेणीवाढ इत्यादीसंबंधी नवीन बाब प्रस्ताव, पुरवणी मागणी इत्यादी तयार करून शासनास सादर करणे.
- अनुदानित आश्रमशाळा योजनेसंबंधी विधानसभा /विधानपरिषद तारांकित / अतारांकित प्रश्न, लक्षवेधी सुचना, कपात सुचना इत्यादीविषयक कामकाज करणे. लोकआयुक्त, न्यायालयीन प्रकरणे, न्यायाधिकरण प्रकरणे इ. कामकाज पाहणे.
- आश्रमशाळा शालांत, उच्च माध्यमिक परिक्षेचा निकाल प्राप्त करणे व संकलन करणे, आश्रमशाळा विद्यार्थी संख्या इ. बाबत अद्यावत माहिती तयार ठेवणे.
- आश्रमशाळा व्यवस्थापनासंबंधीच्या / कर्मचारी यांच्याबाबतच्या तक्रारी व चौकशीसंबंधी कामकाज करणे.
- विद्यार्थी मृत्यू प्रकरणे, पुढील शैक्षणिक वर्षाचा नियोजन आराखडा, आश्रमशाळा सुधार समिती व इतर समित्याची स्थापना, बैठक, आश्रमशाळा संहिता तयार करणे. अनुदानित आश्रमशाळा कर्मचारी मंजूरी,नेमणुका व त्यांच्या सेवाविषयक बाबी, लेखा आक्षेपांची पूर्तता करणे.
- अनुदानित आश्रमशाळा व्यवस्थापना संबंधी सर्व तक्रारी, पत्रव्यवहार, व त्यांचे निराकरण. त्यांना द्यावयाचे अनुदान व त्याचे निर्धारण करणे. इमारत बांधकाम, भाडे, केंद्रीय आश्रमशाळांचे कामकाज पाहणे.
- सैनिकी शाळा/नामांकित शाळा संबंधीत संपूर्ण कामकाज करणे.
- सर्व सैनिकी शाळा/नामांकित शाळात प्रवेशित विद्यार्थ्यांची माहिती अद्यावत ठेवणे.
- सर्व सैनिकी शाळा/नामांकित शाळा आनलाईन प्रेडेशन बाबत कार्यवाही .
- सर्व सैनिकी शाळा/नामांकित शाळा विद्यार्थी अप्रुव्हल बाबत कार्यवाही.
- सर्व सैनिकी शाळा/नामांकित शाळा येथे सप्रअ/क.शि.वि.अ./मा. प्रकल्प अधिकारी यांनी दिलेल्या अहवालावर कार्यवाही करणे.
- सर्व सैनिकी शाळा/नामांकित शाळा येथील अत्याचार प्रकरणावर कार्यवाही करणे.
- सर्व सैनिकी शाळा/नामांकित शाळा विद्यार्थी शाळा सोडण्याचा दाखला बाबत कार्यवाही.

- लोकलेखा समितीची माहिती
- अॅन्टी करप्शन ब्युरो बाबत माहिती.
- सर्व सैनिकी शाळा/नामांकित शाळा विद्यार्थी मृत्यू प्रकरणावरील संपूर्ण कार्यवाही करणे.
- सर्व सैनिकी शाळा/नामांकित शाळा वरील माहिती अधिकार प्रकरणावर कार्यवाही करणे.
- प्रकल्प अधिकारी यांचे पुर्व परवानगीने नामांकित शाळेची तपासणी करून अहवाल प्रकल्प अधिकारी यांचेकडे सादर करणे तसेच भेटी व तपासणीचे मासिक/त्रैमासिक अहवाल सादर करणे व आलेल्या त्रुटीची पुर्तता करणे.
- सर्व सैनिकी शाळा/नामांकित शाळा संबंधित वेळेवर येणा-या विषयावर कार्यवाही करणे.

अनुक्रमणिका

अ.क्र	योजनेचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
(१)	शासकीय आश्रमशाळा समूह योजना	१५ ते १६
(२)	स्वेच्छा संस्थांना आश्रमशाळा चालविण्यास अर्थसहाय्य	१७ ते १८
(३)	अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शहरातील इंग्रजी माध्यमाच्या नामांकित निवासी शाळांमध्ये शिक्षण देणे.	१९ ते २०
(४)	आदिवासी मुला-मुलींची शासकीय वसतिगृहे	२१ ते २२
(५)	अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शालांत परीक्षोत्तर शिष्यवृत्ती (भारत सरकार शिष्यवृत्ती) योजना	२३ ते २४
(६)	राज्यातील शासनमान्यता प्राप्त खाजगी विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित संस्थांमधील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांमध्ये प्रवेश घेणा-या अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक शुल्कांच्या प्रतिपूर्तीबाबत	२५
(७)	व्यावसायिक पाठयक्रमात शिकणा-या अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना निर्वाह भत्ता देणे	२६ ते २७
(८)	सुवर्ण महोत्सवी आदिवासी पूर्व माध्यमिक शिष्यवृत्ती योजना	२८ ते २९
(९)	अनुसूचित जमातीच्या मुलां-मुलींना परदेशात शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती देणे.	३० ते ३१
(१०)	केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प (न्युक्लिअस बजेट)	३२ ते ३३
(११)	व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र योजना	३४
(१२)	विशेष केंद्रीय सहाय्य योजना/२७५(१)	३५ ते ३६
(१३)	अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांसाठी सेवायोजन नोंदणी	३७
(१४)	आदिवासी क्षेत्रात उल्लेखनीय काम करणा-या सामाजिक कार्यकर्त्यांना संस्थांना आदिवासी सेवक/ सेवा संस्था पुरस्कार.	३८ ते ३९
(१५)	आदिवासी क्षेत्रामध्ये कन्यादान योजना राबविणे	४०
(१६)	भूमिहीन दारिद्रय रेषेखालील आदिवासीचे सबळीकरण व स्वाभिमान योजना	४१ ते ४२
(१७)	ठक्कर बाप्पा आदिवासी वस्ती सुधारणा कार्यक्रम	४३ ते ४४
(१८)	शबरी आदिवासी घरकुल योजना/ पारधी समाजाच्या लाभार्थ्यांना घरकुल बांधून देणे	४५ ते ४६

योजना क्रमांक १
शासकीय आश्रमशाळा समूह योजना

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	मुख्याध्यापक / प्राचार्य, शासकीय आश्रमशाळा
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अंतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे.	समाजकल्याण, सांस्कृतिक, क्रिडा आणि पर्यटन विभाग, शासन निर्णय क्र. बीसीपी-१०७२/३८९३-जी, दिनांक १४ ऑगस्ट १९७२.
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	<p>महाराष्ट्र राज्यात डोंगराळ व दुर्गम भागात राहणाऱ्या अनुसूचित जमातींची सामाजिक व शैक्षणिक प्रगती होण्यासाठी सन १९७२-७३ पासून क्षेत्रविकासाचा दृष्टीकोन स्विकारून शासकीय आश्रमशाळा सुरु करण्यात आल्या आहेत.</p> <p>आजमितीस आश्रमशाळांमध्ये इ. १ ली ते १२ वी पर्यंत शिक्षणाची सोय उपलब्ध आहे. त्यापैकी कनिष्ठ महाविद्यालय ०२, माध्यमिक ०६, प्राथमिक १, अश्या एकुण ०६ आश्रमशाळा आहेत. तसेच त्यामध्ये २ आश्रमशाळांना संलग्न व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र कार्यरत आहेत.</p> <p>१. आश्रमशाळेत मोफत प्रवेश २. प्रवेशीत विद्यार्थ्यांना निवास, भोजन, गणवेश, आंथरुण पांघरुण, पुस्तके, लेखन साहित्य इ. सुविधा मोफत.</p>
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	<p>१. विद्यार्थी अनुसूचित जमातीचा असावा. २. प्रवेशाच्या वेळेस त्यांचे वय ५ वर्ष पूर्ण असावे.</p>
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना शासकीय आश्रमशाळा व www.mahatribal.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज संबंधित शाळेचे मुख्याध्यापक / प्राचार्य व www.mahatribal.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती ?	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना शासकीय आश्रमशाळेत विनामूल्य उपलब्ध
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती ?	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची.	<p>१. उपविभागीय अधिकारी / तहसिलदार यांनी दिलेले पालकाचे अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र, २. प्रवेशार्थी विद्यार्थ्यांचा जन्मतारखेचा दाखला (गट विकास अधिकारी / ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी इ.) ३. जन्माचा दाखला नसल्यास आई-वडीलांचे प्रतिज्ञापत्र. ४. पहिली व्यतिरिक्त इतर वर्गातील प्रवेशाकरिता पूर्वीच्या शाळेचा शाळा सोडल्याचा दाखला. ५. उत्पनाचा दाखला</p>
१०	अर्ज विक्री व स्विकृती कालावधी	<p>१. इ. १ ली प्रवेशासाठी अर्ज विक्री न करता माहे १ एप्रिल ते ३० एप्रिल अखेर आश्रमशाळा पंचक्रोशीतील गांवात पटनोंदणी व इ. २ री ते १० वीतील रिक्त जागाबाबत पंचक्रोशीत माहिती देवुन प्रवेशासाठी आवाहन करण्यात येते.</p>

		<p>२. इ. २ री ते इ. १० वीतील विद्यार्थी प्रवेशासाठी</p> <ul style="list-style-type: none"> • दि. २ मे ते १५ मे प्रवेश अर्ज वितरण • दि. २० मे ते ५ जून प्रवेश अर्ज स्विकृती • दि. ६ जून ते १० जून प्राप्त प्रवेश अर्ज छाननी व प्रकल्प कार्यालय मान्यता
११	<p>आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्यानंतर किती कालावधीत सेवा पुरविली जाईल</p>	<p>प्रवेश -</p> <p>१. दि. १ जून ते १५ जून पर्यंत पटनोंदणीतील पात्र विद्यार्थ्यांना इ.१ लीत प्रवेश देणे.</p> <p>२. दि. ११ जून ते १५ जून पर्यंत इ. २ री ते १० वीत प्रवेश देणे.</p> <p>३. त्यानंतरही रिक्त जागा राहिल्यास प्रकल्प अधिका-यांच्या मान्यतेने रिक्त जागेच्या मर्यादेत अर्ज स्विकृती करून प्रवेश देण्यात येईल.</p> <p>सुविधा -</p> <ol style="list-style-type: none"> १. विनाशुल्क शिक्षण त्यासोबत मोफत आहार, निवास, आंथरुण, पांघरुण, ताट, वाटी व इ. - शाळा सुरु दिनांकापासून २. अभ्यासक्रमावर आधारित क्रमिक पुस्तके, शालेय स्टेशनरी, लेखन साहित्य व गणवेश इ. शाळा सुरु होताच तीन महिन्यात. ३. शासन निर्णय क्र.शा.आ.शा/२०१६/प्रक्र/४६२/का-१३/दि७ एप्रिल २०१७ अन्वये विविध कल्याणकारी योजनांमध्ये वस्तु स्वरूपात मिळणाऱ्या या लाभाचे हस्तांतर, रोख स्वरूपात थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये जमा करण्यात येते.
१२	<p>सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी</p>	<p>प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६</p>
१३	<p>अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याचा अपेक्षित कालावधी</p>	<p>अपील अधिकारी शासकिय आश्रमशाळेत मुख्याध्यापक असतो अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत प्रवेश देतील.</p>

योजना क्रमांक २
स्वेच्छा संस्थांना आश्रमशाळा चालविण्यास अर्थसहाय्य

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	मुख्याध्यापक / प्राचार्य, अनुदानित आश्रमशाळा
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अंतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे.	शिक्षण विभाग, मुंबई राज्य, ठराव क्रमांक बीसीएच १६५३ दिनांक २२ डिसेंबर १९५३.
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	<ul style="list-style-type: none"> • आदिवासींच्या शैक्षणिक विकासाकरिता स्वेच्छा संस्थामार्फत अनुदान तत्वावर आश्रमशाळा चालविणे. सदर अनुदानित आश्रमशाळा आश्रमशाळेच्या उद्देशानेच चालविण्यात येतात. त्यासाठी सेवाभावी संस्था सदर आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना निवास, भोजन, गणवेश, आंथरुण, पांघरुण, पुस्तके व इतर लेखन साहित्य इ. सुविधा पुरविण्यासाठी आकस्मिक खर्च अनुदान व तसेच आहारासाठी प्रति विद्यार्थी प्रति माह रु. ९००/- प्रमाणे परिरक्षण अनुदान देण्यात येते. तसेच कर्मचा-यांचे वेतन व भत्याचा खर्च शासनामार्फत (१००%) टक्के करण्यात येतो. • पात्र विद्यार्थ्यांना मोफत प्रवेश • विनाशुल्क शिक्षण • प्रवेशीत विद्यार्थ्यांना निवास, भोजन, गणवेश, आंथरुण पांघरुण, पुस्तके, लेखन साहित्य इ. मोफत सुविधा पुरविणे. • याकरिता सेवाभावी संस्थेस आकस्मिक खर्च अनुदान व परिरक्षण अनुदान अदायगी. • तसेच कर्मचा-यांना वेतन अदायगी.
०४	सेवा मिळण्यासाठी पात्रता	<ol style="list-style-type: none"> १. विद्यार्थी अनुसूचित जमातीचा असावा. २. प्रवेशाच्या वेळेस त्यांचे वय ५ वर्ष पूर्ण असावे.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	<ul style="list-style-type: none"> • अर्ज नमुना अनुदानित आश्रमशाळा व www.mahatribal.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	मुख्याध्यापक / प्राचार्य, अनुदानित आश्रमशाळा व www.mahatribal.gov.in या संकेतस्थळावर
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती ?	अर्ज नमुना अनुदानित आश्रमशाळेत विनामूल्य उपलब्ध
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क

०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	<ol style="list-style-type: none"> १. पालकाचा उपविभागीय अधिकारी / तहसिलदार यांनी दिलेला अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र, २. प्रवेशार्थी विद्यार्थ्यांचा जन्मतारखेचा दाखला (गट विकास अधिकारी / ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी इ.) ३. जन्माचा दाखला नसल्यास आई-वडीलांचे प्रतिज्ञापत्र. ४. पहिली व्यतिरिक्त इतर वर्गातील प्रवेशाकरिता पूर्वीच्या शाळेचा शाळा सोडल्याचा दाखला.
१०	अर्ज विक्री व स्विकृती कालावधी	<ol style="list-style-type: none"> १. इ. १ ली प्रवेशासाठी अर्ज विक्री न करता माहे १ एप्रिल ते ३० एप्रिल अखेर आश्रमशाळा पंचक्रोशीतील गांवात पटनोंदणी व इ. २ री ते १० वीतील रिक्त जागाबाबत पंचक्रोशीत माहिती देवुन प्रवेशासाठी आवाहन करणे. २. इ. २ री ते इ. १० वीतील विद्यार्थी प्रवेशसाठी <ul style="list-style-type: none"> • दि. २ मे ते १५ मे प्रवेश अर्ज वितरण • दि. २० मे ते ५ जुन प्रवेश अर्ज स्विकृती • दि. ६ जुन ते १० जुन प्राप्त प्रवेश अर्ज छाननी व प्रकल्प कार्यालय मान्यता
११	आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्यानंतर किती कालावधीत सेवा पुरविली जाईल.	<ol style="list-style-type: none"> १. दि. १ जुन ते १५ जुन पर्यंत पटनोंदणीतील पात्र विद्यार्थ्यांना इ. १ लीत प्रवेश देणे. २. दि. ११ जुन ते १५ जुन पर्यंत इ. २ री ते १० वीत प्रवेश देणे. ३. त्यानंतरही रिक्त जागा राहिल्यास प्रकल्प अधिका-यांच्या मान्यतेने रिक्त जागेच्या मर्यादेत अर्ज स्विकृती करुन प्रवेश देण्यात येईल.
०२	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलिय अधिकारी	<ol style="list-style-type: none"> १. संबंधित सेवाभावी संस्था २. संबंधित एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प ..... दुरध्वनी क्रमांक.....
१०	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक ३

अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शहरातील इंग्रजी माध्यमाच्या नामांकित निवासी शाळांमध्ये शिक्षण देणे

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. शाआशा-२००८/प्र.क्र.८१/का-१३, दिनांक २८ ऑगस्ट २००९.
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी माध्यमाच्या शिक्षणाची संधी उपलब्ध व्हावी याकरिता सन २००९-१० या शैक्षणिक वर्षापासून शहरातील इंग्रजी माध्यमाच्या नामांकित निवासी शाळांमध्ये इ. १ ली ते १२ वी पर्यंत शिक्षण देण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे. प्रतिवर्ष प्रति प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प १००० विद्यार्थ्यांना नामांकित शाळेत शिक्षणासाठी पाठविण्यात येते. <ul style="list-style-type: none"> नामांकित शाळेतील विद्यार्थ्यांना संबंधित नामांकित शाळेमार्फत शालेय गणवेश, वहया, पुस्तके, बुटमोजे, रेनकोट, अंडर गारमेंट्स, भोजन, निवास खर्च, टयुशन फी, प्रवेश फी, सुरक्षा अनामत, शिक्षण शुल्क इ. सुविधा पुरविण्यात येतात. सदर अनुज्ञेय रक्कम आदिवासी विकास विभागामार्फत नामांकित शाळेस अदा करण्यात येते. तसेच निवासी शाळेत राहणा-या विद्यार्थ्यांना वर्षातून दोनदा पालकांना भेटण्यासाठी स्वग्रामी जाण्याकरिता प्रवास खर्च व पालकांना आपल्या पाल्यांना शाळेत येऊन भेटण्याकरिता दोनदा प्रवास खर्च देण्यात येतो.
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	१. विद्यार्थी अनुसूचित जमातीचा असावा. २. या योजनेचा लाभ घेऊ इच्छिणा-या मुलांच्या पालकाचे उत्पन्नाची कमाल मर्यादा रु. १.०० लाख इतकी असावी. ३. विद्यार्थी दारिद्रय रेषेखालील असेल तर त्यासंबंधीचा यादीतील अनुक्रमांक नमुद करण्यात यावा.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प येथे उपलब्ध आहे. तसेच सदर अर्ज नमुना संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे.	<ul style="list-style-type: none"> संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प येथे उपलब्ध आहे.

०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती ?	• सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती ?	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	१. प्रत्यक्ष प्रवेश देतेवेळी पालकांचा अनुसूचित जमातीचा दाखला, उत्पन्नाचा दाखला, जन्मतारखेचा दाखला, जन्माचा दाखला नसल्यास आई-वडीलांचे संमतीपत्र.
१०	आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्यानंतर किती कालावधीत सेवा पुरविली जाईल.	जागेच्या उपलब्धतेनुसार शैक्षणिक वर्ष सुरु झाल्यानंतर १० दिवसांच्या आंत प्रवेश देतील.
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत प्रवेश देतील.

योजना क्रमांक ४
आदिवासी मुला / मुलीकरिता शासकीय वसतीगृहे

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित गृहपाल, शासकीय वसतीगृह, प्रकल्प अधिकारी.
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	१. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. बीसीएच-१३८४/३६३२७/का-१२ दिनांक ११ जुलै १९८५. २. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.आवगृ-२०११/ प्र.क्र. १७१ / का-१२ दिनांक ११ नोव्हेंबर २०११ ३. आदिवासी विकास विभाग शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक अवगृ-२०११/प्र.क्र.१७१/का-१२ दिनांक १० एप्रिल २०१३.
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	अनुसूचित जमातीच्या मुलां / मुलींना उच्च शिक्षणाची सोय व्हावी व त्यांची शैक्षणिक उन्नती व्हावी या उद्येशाने सदर योजना सुरु करण्यात आलेली आहे. • शासकीय वसतीगृहात रिक्त जागांच्या प्रमाणात गुणवत्तेनुसार मोफत प्रवेश देणे. • शासकीय वसतीगृहात गुणवत्तेनुसार प्रवेश देऊन त्यांना निवास, भोजन, आंथरुण, पांघरुण, पाठयपुस्तके, शैक्षणिक व इतर आवश्यक साहित्य मोफत पुरविणे.
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	१. विद्यार्थी अनुसूचित जमातीचा असावा. २. विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रुपये १.०८ लक्षाच्या आत असणे आवश्यक आहे. ३. अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांकडून विहित नमुन्यातील अर्ज प्राप्त करून त्यांची छाननी प्रकल्प कार्यालयमार्फत होवून पात्र विद्यार्थ्यांना वसतिगृहात प्रवेश देण्यात येतो. ४. उच्च महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी ६५ टक्के कनिष्ठ महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी २५ टक्के विद्यालयीन विभागासाठी १० टक्के जागा राखीव.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	• अर्ज नमुना संबंधित शासकीय वसतीगृह www.mahatribal.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे.	• अर्ज नमुना संबंधित शासकीय वसतीगृह www.mahatribal.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती ?	• सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.
०८	शुल्क भरावे लागते काय? किती?	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	१. शाळा सोडल्याचा दाखला २. ज्या इयत्तेचे उत्तीर्ण झाले गुणपत्रिकेची प्रत ३. दारिद्र्य रेषेखालील असल्यास प्रमाणपत्र. ४. उपविभागीय अधिकारी / तहसिलदार यांनी दिलेले पालकांचे अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र, ५. पालकांचा सक्षम अधिका-याचा उत्पन्नाचा दाखला. ६. कुटूंबाचे हमीपत्र.

१०	अर्ज विक्री व स्विकृती कालावधी	<p>३. इ. १ ली प्रवेशासाठी अर्ज विक्री न करता माहे १ एप्रिल ते ३० एप्रिल अखेर आश्रमशाळा पंचक्रोशीतील गांवात पटनोंदणी व इ. २ री ते १० वीतील रिक्त जागाबाबत पंचक्रोशीत माहिती देवुन प्रवेशासाठी आवाहन करणे.</p> <p>४. इ. २ री ते इ. १० वीतील विद्यार्थी प्रवेशसाठी</p> <ul style="list-style-type: none"> • दि. २ मे ते १५ मे प्रवेश अर्ज वितरण • दि. २० मे ते ५ जुन प्रवेश अर्ज स्विकृती • दि. ६ जुन ते १० जुन प्राप्त प्रवेश अर्ज छाननी व प्रकल्प कार्यालय मान्यता
११	आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्यानंतर किती कालावधीत सेवा पुरविली जाईल.	<p>प्रवेश</p> <ul style="list-style-type: none"> • विद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी दि. २६ मे ते ३१ मे अखेर पर्यंत अर्ज छाननी व १ जुन ते १० जुन पर्यंत प्रत्यक्षात प्रवेश • कनिष्ठ महाविद्यालयीन (इ. ११ वी) विद्यार्थ्यांसाठी दि. २६ जुन ते ३० जुन अर्ज छाननी व १ ते १० जुलै पर्यंत प्रत्यक्षात प्रवेश. • उच्च महाविद्यालयीन (प्रथम वर्ष) विद्यार्थ्यांसाठी २१ जुन ते २५ जुन पर्यंत अर्ज छाननी व २६ जुन ते ३० जुन पर्यंत प्रत्यक्षात प्रवेश • व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी सदर मुदत प्राप्त अभ्यासक्रमाचे निकालावर अवलंबुन राहिल. <p>सुविधा -</p> <ol style="list-style-type: none"> १. मोफत आहार, निवास, आंथरुण, पांघरुण, ताट, वाटी व इ. - वसतीगृह सुरु दिनांकापासून २. अभ्यासक्रमावर आधारित क्रमिक पुस्तके, शालेय स्टेशनरी, लेखन साहित्य इ. वसतीगृह सुरु होताच तीन महिन्यात
१२	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	संबंधित एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालय ..... दुरध्वनी क्रमांक .....
१३	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ३० दिवसांच्या आंत
१४	पंडीत दिनदयाल उपाध्याय स्वयम योजना	शासकीय वसतीगृहामध्ये प्रवेश न मिळालेल्या विद्यार्थ्यां करीता शासनाने आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक आवगृ-२०१६/प्र.क्र.८७/का-१२मंत्रालय मुंबई-३२ दिनांक १५ ऑक्टोबर २०१६ अन्वये पंडीत दिनदयाल उपाध्याय स्वयम योजना सुरु केलेली आहे. सदर योजने अंतर्गत पात्र विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये जिल्हास्तर करीता ४३००/- रु (प्रतीमहा) व विभागीय स्तरावर ५१००/- रु.(प्रतीमहा) जमा करण्यात येते.

योजना क्रमांक ५

अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शालांत परीक्षोत्तर शिष्यवृत्ती (भारत सरकार शिष्यवृत्ती) योजना

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शालांत परीक्षोत्तर शिष्यवृत्ती (भारत सरकार शिष्यवृत्ती) योजना
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. आदिशि-१२०४/प्र.क्र.९/का-१२, दिनांक ९ ऑगस्ट २००४
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	आदिवासी विद्यार्थ्यांना शालांत परीक्षोत्तर उच्च शिक्षणाकरिता प्रोत्साहित करण्याच्या दृष्टीने व त्यांना उच्च शिक्षणाचा खर्च भागवीता यावा म्हणून भारत सरकारद्वारा ही योजना राबविली जाते. १. वैद्यकीय व अभियांत्रिक अभ्यासक्रमातील निवासी विद्यार्थ्यांना रु. १२००/- व अनिवासीसाठी रु. ५५०/- मासिक निर्वाह भत्ता २. तांत्रिक, आयुर्वेदिक, होमिओपॅथीक इ.शास्त्र अभ्यासक्रमातील निवासी विद्यार्थ्यांसाठी रु.८२०/- दरमहा व अनिवासी विद्यार्थ्यांसाठी रु.५३०/- दरमहा मासिक निर्वाह भत्ता ३. पदवीचे सामान्य अभ्यासक्रम, अभियांत्रिकी पदविका प्रमाणपत्र वास्तुकला इ. साठी निवासी रु. ५७०/- अनिवासीसाठी रु. ३००/- मासिक निर्वाह भत्ता ४. इ.११ वी व १२ वीसाठी व पदवीचे पहिल्या वर्षातील निवासी विद्यार्थ्यांसाठी दरमहा रु.३८०/- व अनिवासीसाठी रु.२३०/- मासिक निर्वाहभत्ता देण्यात येतो. ५. वरील अभ्यासक्रमांचे अनुज्ञेय शिक्षण शुल्क परीक्षा शुल्क संबंधित महाविद्यालयास अदा केले जाते.
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	<ul style="list-style-type: none"> विद्यार्थी अनुसूचित जमातीचा असावा. पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रुपये २.५० लाखापेक्षा जास्त नसावे. विद्यार्थी पूर्णवेळ नोकरीत नसावा. एकाच कुटूंबातील फक्त २ मुलांना परंतु सर्व मुलींना लाभ देण्यात येतो.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व ऑनलाईन अर्ज नमुना ई शिष्यवृत्ती संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	<ul style="list-style-type: none"> प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती ?	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहे.
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती?	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	प्रत्यक्ष योजनेचा लाभ देतेवेळी जातीचा दाखला, उत्पन्न दाखला, प्रवेश पावती व अनुषंगिक कागदपत्र

१०	आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्यानंतर किती कालावधीत सेवा पुरविली जाईल.	<p>परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर निधीच्या उपलब्धतेनुसार वरील अनुज्ञेय सेवा पुरविली जाते. त्याचा सर्वसाधारण कालावधी खालीलप्रमाणे असेल.</p> <p>महाविद्यालयात अर्ज सादर करणे - १५ ऑगस्ट</p> <p>महाविद्यालयाने प्रकल्प अधिका-यांना - १५ सप्टेंबर अर्ज सादर करणे</p> <p>प्रकल्प अधिका-याकडून छाननी - १५ ऑक्टोबरपर्यंत</p> <p>विद्यार्थ्यांच्या बँक खातेवर जमा करणे - ३० नोव्हेंबर पर्यंत</p> <p>मात्र ज्या विद्यार्थ्यांचे उशिरा निकालामुळे प्रवेश उशीरा होतील. त्यांनी वरील मुदतीमध्ये १ महिन्याची वाढ अनुज्ञेय राहिल.</p> <ul style="list-style-type: none"> • तदनंतर निधीच्या उपलब्धतेनुसार मासिक व्दैमासिक निर्वाह भत्ता विद्यार्थी बँक खातेवर जमा करणेत येईल.
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक ६

राज्यातील शासनमान्यता प्राप्त खाजगी विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित संस्थांमधील व्यावसायिक अभ्यासक्रमामध्ये प्रवेश घेणा-या अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक शुल्काच्या प्रतिपूर्तीबाबत

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अंतर्गत सेवा पुरविल्या जाणारआहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. इबीसी-१०८८/१०७२९/ प्र.क्र.७६/का-१२ दि. ९ ऑगस्ट १९८९.
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	वैद्यकीय शिक्षण व संलग्न शिक्षणाकरीता खाजगी शिक्षण संस्थेमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्याची योजना याअंतर्गत शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती केली जाते. अ. आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रम (वैद्यकीय, दंत, होमिओपॅथी, युनानी, आयुर्वेद, भौतिकोपचार, व्यवसायोपचार व नर्सिंग) ब. उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातर्गत असणारे अभियांत्रिकी, औषधनिर्माण, एच.एम.सी.टी., एच.एम.सी.टी., वास्तुशास्त्र, एम.बी.ए. एम.सी.ए क. कृषी, पशुसंवर्धन व दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागातर्गत पदविकातर्गत पदविका, पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रम. या अभ्यासक्रमातील विद्यार्थ्यांना शुल्क निर्धारण समिती व तत्सम समितीने मंडळाने ठरवून दिलेल्या दराने शिक्षण शुल्क परिक्षा शुल्क प्रतिपूर्ती केली जाते.
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	<ul style="list-style-type: none"> विद्यार्थी आदिवासी व महाराष्ट्राचा रहिवासा असावा. त्याने वैद्यकीय, दंत, आयुर्वेद, युनानी होमीओपॅथी, भौतिक उपचार, व्यवसायोपचार, परिचय इ. मान्यताप्राप्त अभ्यासक्रमात प्रवेश घेतलेला असावा. त्याची वर्तणूक, हजेरी व प्रगती समाधानकारक असावी.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	<ul style="list-style-type: none"> सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	जात वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक आहे.
१०	आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्यानंतर किती कालावधीत सेवा पुरविली जाईल.	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तानंतर १० दिवसांच्या आंत महाविद्यालयाच्या बँक खात्यात शिक्षण शुल्क परिक्षा शुल्क जमा करणे — ३० नोव्हेंबर
०९	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२ - २५६०७२६
१०	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ३० दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक ७

व्यावसायिक पाठक्रमात शिकणाऱ्या अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना निर्वाह भत्ता देणे

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. इबीसी-१०८८/१०७२८/प्र.क्र.७९/का-१२, दिनांक ९ ऑगस्ट १९८९.
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	<p>आर्थिक दृष्ट्या परवडत नसल्यामुळे इतर आर्थिक सवलतीशिवाय व्यावसायिक शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना लागणाऱ्या "जादा खर्चाची" तोंडमिळवणी करता यावी म्हणून निर्वाह भत्ता देण्याची योजना</p> <ul style="list-style-type: none"> • ४ ते ५ वर्षांच्या अभ्यासक्रमा साठी वसतीगृहात राहणा-या विद्यार्थ्यांना रु.७००/- दरमहा व वसतीगृहात न राहणा-या विद्यार्थ्यांना रु. १०००/- दरमहा निर्वाह भत्ता • २ ते ३ वर्षांच्या अभ्यासक्रमा साठी वसतीगृहात राहणा-या विद्यार्थ्यांना रु.५००/-दरमहा व वसतीगृहात न राहणा-या विद्यार्थ्यांना रु.७००/- दरमहा निर्वाह भत्ता • २ वर्ष किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधीच्या अभ्यासक्रमासाठी वसतीगृहात राहणा-या विद्यार्थ्यांना रु.५००/- दरमहा व वसतीगृहात न राहणा-या विद्यार्थ्यांना रु. ५००/- दरमहा निर्वाह भत्ता दिला जातो.
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	<ol style="list-style-type: none"> १. अनुसूचित जमातीचा विद्यार्थी व्यावसायिक पाठयक्रमात प्रवेशित असावा. २. विद्यार्थी भारत सरकार शिष्यवृत्तीधारक असावा. ३. व्यावसायिक पाठयक्रमांत शिकत असणा-या विद्यार्थ्यांने प्रथम त्यांच्या महाविद्यालयाच्या वसतीगृहांत प्रवेश घेणे बंधनकारक आहे. ४. पालकाचे उत्पन्न भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेच्या पात्रतेसाठी जे उत्पन्न असेल तितके असावे.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	<ul style="list-style-type: none"> • अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	<ul style="list-style-type: none"> • अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	<ul style="list-style-type: none"> • सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.

०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	प्रत्यक्ष प्रवेश देतेवेळी सक्षम प्राधिका-यांचा पालकाचा / विद्यार्थ्यांचा जमातीचा दाखला, जन्मतारखेचा दाखला, पालकाचा सक्षम प्राधिका-याने दिलेला उत्पन्नाचा दाखला.
१०	आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्यानंतर किती कालावधीत सेवा पुरविली जाईल.	महाविद्यालयात परिपूर्ण अर्ज सादर करणे - १५ ऑगस्ट महाविद्यालयाने प्रकल्प अधिका-यांना - १५ सप्टेंबर अर्जासह प्रस्ताव सादर करणे प्रकल्प अधिका-याकडून प्रस्तावाची छाननी - १५ ऑक्टोबर विद्यार्थ्यांच्या बँक खातेवर जमा करणे - ३० नोव्हेंबर मात्र ज्या विद्यार्थ्यांचे उशिरा निकालामुळे प्रवेश उशीरा होतील. त्यांना वरील मुदतीमध्ये १ महिन्याची वाढ देव्य राहिल.
०९	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६
१०	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ३० दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक ८
सुवर्ण महोत्सवी आदिवासी पूर्व माध्यमिक शिष्यवृत्ती योजना

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील																
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प																
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. आविशि-२००९/प्र.क्र.२०/का-१२ दिनांक ३१ मे २०१०																
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	<p>इ. १ ली ते १० वी मध्ये शासकीय / अनुदानित आश्रमशाळेव्यतिरिक्त शिक्षण घेत असलेल्या आदिवासी विद्यार्थ्यांना शिक्षणासाठी प्रोत्साहित करणे, त्याअनुषंगाने शैक्षणिक व इतर किरकोळ खर्च भागविण्यासाठी पूर्व माध्यमिक शिष्यवृत्ती देणे.</p> <ul style="list-style-type: none"> • इ. १ ली ते ४ थी रु. १०००/- • इ. ५ वी ते ७ वी रु. १५००/- • इ. ८ वी ते १० वी रु. २०००/- वार्षिक दर असुन शिष्यवृत्ती दर तीन महिन्याने विद्यार्थ्यांचे खात्यात जमा करण्यात येईल <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>अ. क्र.</th> <th>शिष्यवृत्तीचा हप्ता</th> <th>शिष्यवृत्तीचा कालावधी</th> <th>शिष्यवृत्ती वाटपाचा दिनांक</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>०१</td> <td>पहिला हप्ता (३० टक्के)</td> <td>दि. १५ जून ते १५ सप्टेंबर,</td> <td>दि. १५ सप्टेंबर ते ३० सप्टेंबर</td> </tr> <tr> <td>०२</td> <td>दुसरा हप्ता (३० टक्के)</td> <td>दि. १६ सप्टेंबर ते ते १५ डिसेंबर</td> <td>दि. १५ डिसेंबर ते ३० डिसेंबर</td> </tr> <tr> <td>ते</td> <td>तिसरा हप्ता (४० टक्के)</td> <td>दि. १६ डिसेंबर ते १५ एप्रिल</td> <td>दि. १५ मार्च ते ३० मार्च</td> </tr> </tbody> </table>	अ. क्र.	शिष्यवृत्तीचा हप्ता	शिष्यवृत्तीचा कालावधी	शिष्यवृत्ती वाटपाचा दिनांक	०१	पहिला हप्ता (३० टक्के)	दि. १५ जून ते १५ सप्टेंबर,	दि. १५ सप्टेंबर ते ३० सप्टेंबर	०२	दुसरा हप्ता (३० टक्के)	दि. १६ सप्टेंबर ते ते १५ डिसेंबर	दि. १५ डिसेंबर ते ३० डिसेंबर	ते	तिसरा हप्ता (४० टक्के)	दि. १६ डिसेंबर ते १५ एप्रिल	दि. १५ मार्च ते ३० मार्च
अ. क्र.	शिष्यवृत्तीचा हप्ता	शिष्यवृत्तीचा कालावधी	शिष्यवृत्ती वाटपाचा दिनांक															
०१	पहिला हप्ता (३० टक्के)	दि. १५ जून ते १५ सप्टेंबर,	दि. १५ सप्टेंबर ते ३० सप्टेंबर															
०२	दुसरा हप्ता (३० टक्के)	दि. १६ सप्टेंबर ते ते १५ डिसेंबर	दि. १५ डिसेंबर ते ३० डिसेंबर															
ते	तिसरा हप्ता (४० टक्के)	दि. १६ डिसेंबर ते १५ एप्रिल	दि. १५ मार्च ते ३० मार्च															
४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	<p>१. विद्यार्थी अनुसूचित जमातीचा असावा</p> <p>२. ज्या विद्यार्थ्यांचे पालक शासकीय, निमशासकीय व इतर स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या तसेच शासन अनुदानित संस्थामध्ये सेवा करीत आहेत, तसेच ज्यांचे कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रूपये उत्पन्न रूपये १.०८ लक्ष किंवा त्यापेक्षा जास्त आहे अशा विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय राहणार नाही.</p> <p>३. विद्यार्थ्यांची उपस्थिती प्रतिमाह ८० टक्के असणे आवश्यक राहिल.</p> <p>४. शासकीय, अनुदानित आश्रमशाळा नामांकित शाळांमध्ये, सैनिकी शाळांमध्ये, इंग्रजी माध्यमाच्या शाळांमध्ये शिक्षण घेत असलेल्या व ज्यामध्ये शासनाकडून त्यांच्या शिक्षणाचा खर्च अदा करण्यात येतो अशा अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना सदर शिष्यवृत्तीचा लाभ अनुज्ञेय राहणार नाही.</p> <p>विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे व विद्यार्थ्यांचे बँकेत संयुक्त खाते उघडणे आवश्यक आहे.</p>																

५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	<ul style="list-style-type: none"> सदर अर्ज संबंधित प्राथमिक / माध्यमिक शाळेत उपलब्ध आहेत. अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प येथे उपलब्ध आहे. तसेच सदर अर्ज नमुना संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. 																
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	<ul style="list-style-type: none"> सदर अर्ज संबंधित प्राथमिक / माध्यमिक शाळेत उपलब्ध आहेत. अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प येथे उपलब्ध आहे. तसेच सदर अर्ज नमुना संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. 																
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	<ul style="list-style-type: none"> सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत. 																
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क																
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	प्रत्यक्ष प्रवेश देतेवेळी पालकाचा / विद्यार्थ्यांचा जमातीचा दाखला, महाविद्यालयाचे ओळखपत्र व अनुषंगिक कागदपत्र																
१०	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर / त्रुटीपूर्वतेनंतर सेवा पुरविण्याचा अपेक्षित कालावधी	<ul style="list-style-type: none"> मुख्याध्यापकांनी अर्जाची छाननी करून पात्र विद्यार्थ्यांचे एकत्रित अर्ज प्रकल्प अधिकारी कार्यालयाकेड सादर करणे. प्रवेशानंतर पात्र विद्यार्थ्यांच्या पालकांना बँकेत खाते उघडण्याबाबत सूचित करणे — दर तिमाहीस खालीलप्रमाणे १ ते ३१ पर्यंत प्रकल्प अधिका-यांनी शिष्यवृत्ती रक्कम बँक खात्यावर जमा करणेची कार्यवाही अपेक्षित राहिल. <table border="1"> <thead> <tr> <th>अ. क्र.</th> <th>शिष्यवृत्तीचा हप्ता</th> <th>शिष्यवृत्तीचा कालावधी</th> <th>शिष्यवृत्ती वाटपाचा दिनांक</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>०१</td> <td>पहिला हप्ता (३० टक्के)</td> <td>दि. १५ जून ते १५ सप्टेंबर,</td> <td>दि. १५ सप्टेंबर ते ३० सप्टेंबर</td> </tr> <tr> <td>०२</td> <td>दुसरा हप्ता (३० टक्के)</td> <td>दि. १६ सप्टेंबर ते ते १५ डिसेंबर</td> <td>दि. १५ डिसेंबर ते ३० डिसेंबर</td> </tr> <tr> <td>ते</td> <td>तिसरा हप्ता (४० टक्के)</td> <td>दि. १६ डिसेंबर ते १५ एप्रिल</td> <td>दि. १५ मार्च ते ३० मार्च</td> </tr> </tbody> </table>	अ. क्र.	शिष्यवृत्तीचा हप्ता	शिष्यवृत्तीचा कालावधी	शिष्यवृत्ती वाटपाचा दिनांक	०१	पहिला हप्ता (३० टक्के)	दि. १५ जून ते १५ सप्टेंबर,	दि. १५ सप्टेंबर ते ३० सप्टेंबर	०२	दुसरा हप्ता (३० टक्के)	दि. १६ सप्टेंबर ते ते १५ डिसेंबर	दि. १५ डिसेंबर ते ३० डिसेंबर	ते	तिसरा हप्ता (४० टक्के)	दि. १६ डिसेंबर ते १५ एप्रिल	दि. १५ मार्च ते ३० मार्च
अ. क्र.	शिष्यवृत्तीचा हप्ता	शिष्यवृत्तीचा कालावधी	शिष्यवृत्ती वाटपाचा दिनांक															
०१	पहिला हप्ता (३० टक्के)	दि. १५ जून ते १५ सप्टेंबर,	दि. १५ सप्टेंबर ते ३० सप्टेंबर															
०२	दुसरा हप्ता (३० टक्के)	दि. १६ सप्टेंबर ते ते १५ डिसेंबर	दि. १५ डिसेंबर ते ३० डिसेंबर															
ते	तिसरा हप्ता (४० टक्के)	दि. १६ डिसेंबर ते १५ एप्रिल	दि. १५ मार्च ते ३० मार्च															
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलारी अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६																

योजना क्रमांक ९
अनुसूचित जमातीच्या मुला-मुलींना परदेशात शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती देणेबाबत

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. आदिशी-१२०३/प्र.क्र.७६/का-१२, दि. ३१ मार्च २००५
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	एम.बी.ए. (पदव्युत्तर), वैद्यकीय अभ्यासक्रम (पदवी / पदव्युत्तर), बी.टेक (इंजिनअरिंग) (पदवी / पदव्युत्तर), विज्ञान (पदवी / पदव्युत्तर), कृषी (पदवी / पदव्युत्तर), इतर विषयाचे अभ्यासक्रम (पदवी / पदव्युत्तर) मधील एकूण १० विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात येईल अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना परदेशात शिक्षणाची संधी मिळावी व त्यांच्या गुणवत्तेला वाव मिळावा यासाठी या योजनेतर्गत शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क, भोजन, निवास, प्रवास इ. / अनुषंगिक खर्च भागविण्यासाठी सहाय्य केले जाते.
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	१. विद्यार्थी अनुसूचित जमातीचा (जातीचे वैधता प्रमाणपत्रधारक), भूमिहीन आदिवासी कुटूंबातील विद्यार्थी, दुर्गम भागातील विद्यार्थी तसेच आदिवासी आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना प्राधान्य. २. विद्यार्थ्यांला परदेशातील मान्यताप्राप्त विद्यापीठामध्ये प्रवेश मिळालेला असावा. ३. या शिष्यवृत्तीसाठी पात्र ठरणा-या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाची वार्षिक उत्पन्न मर्यादा कमाल रु. ६.०० लक्ष पर्यंत राहिल. ४. सदर शिष्यवृत्ती आदिवासी कुटूंबातील केवळ एकाच व्यक्तीस आणि एका अभ्यासक्रमासाठी अनुज्ञेय राहिल.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	• सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	१. प्रत्यक्ष शिष्यवृत्ती धारकांनी पालकाचा जमातीचा दाखला, जातीचे वैधता प्रमाणपत्र, वार्षिक उत्पन्न दाखला.

१०	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर / त्रुटीपूर्ततेनंतर सेवा पुरविण्याचा अपेक्षित कालावधी	अर्ज प्राप्ती - माहे जुलै मध्ये जाहिरातीनुसार २१ दिवसात अर्जाची छाननी करणे - ऑगस्ट अंतिम यादी करणे - सप्टेंबर / ऑक्टोबर राज्यस्तरीय समिती बैठक शासनास प्रस्तावित करणे शिष्यवृत्ती - नोव्हेंबर / डिसेंबर मागील विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीचे नुतनीकरण - सप्टेंबर अखेर
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक १०
केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प (न्युक्लिअस बजेट) योजना

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. न्युबयो-२०००/प्र.क्र.१४४(अ)/का-५, दिनांक ३१ मे २००१
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	ज्या योजनाचा समावेश अर्थसंकल्पात नाही अशा अभिनव स्वरुपाच्या स्थानिक महत्वाच्या कर्जविरहीत योजना तातडीने व प्रभावीपणे कार्यान्वित करून गरजू आदिवासींना प्रत्यक्ष लाभ मिळवून देणे हा योजनेचा मुख्य उद्देश आहे. १. योजनेतर्गत प्रत्येक आदिवासी व्यक्तीस / कुटूंबास / सामुहिक प्रकल्पात / कार्यक्रमातर्गत रु.५०,०००/- पर्यंत व महिला/पुरुष बचत गटाला लघुउद्योगासाठी रु. २५००००/- खर्च अनुज्ञेय आहे
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	१. लाभार्थी अनुसूचित जमातीचा असावा. २. अ या गटासाठी लाभार्थी दारिद्र्य रेषेखालील असावा. ३. लाभार्थीनी सर्व कागदपत्रासह योजनेच्या लाभासाठी विहित नमुन्यातील अर्ज सादर करणे आवश्यक. ४. योजनेशी संबंधित विविध खात्याच्या जिल्हास्तरावरील अधिकारी यांचे सहकार्याने व समन्वयाने योजना राबविणे.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	• सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	१. अनुसूचित जमातीचा जातीचा दाखला २. दारिद्र्य रेषेचा दाखला (आवश्यक तेथे) इतर अनुषंगिक कागदपत्रे
१०	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर / त्रुटीपूर्ततेनंतर सेवा पुरविण्याचा अपेक्षित कालावधी	अर्ज प्राप्त झाल्यापासून व परिपूर्ण कागदपत्रासह सहा महिन्यांच्या कालावधीत १. योजनांच्या आराखड्यास मंजूरी मिळाल्यानंतर इच्छुक उमेदवार व संस्थांकडून अर्ज मागविणे, छाननी अंती लाभार्थी व संस्था निश्चित करणेकरिता – १५ दिवस २. ज्येष्ठता यादी व योजनानिहाय लाभार्थी यादी निश्चित करणे, संस्था व लाभार्थी निवड यादीस मान्यता घेणे – २५ दिवस ३. प्रत्यक्ष योजनेचा लाभ देण्यास योजनेच्या स्वरुपानुसार १ ते ६ महिन्यांचा कालवधी

११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक ११
व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र योजना

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित मुख्याध्यापक, शासकीय पोस्ट बेसिक आश्रमशाळा / मुख्य निर्देशक, व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अंतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. एएससी-१०९३/प्र.क्र.२७१/का-१३, दिनांक १४ ऑगस्ट १९९७.
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	आदिवासी भाग हा डोंगराळ व दुर्गम असल्यामुळे व आदिवासी युवक सुशिक्षित असून देखील व्यवसाय शिक्षण अभावी रोजगारापासून वंचित राहिला आहे. त्याकरिता आश्रम शाळेत व्यवसाय प्रशिक्षण घेवून तो कुशल कारागीर होवून रोजगार व स्वयंरोजगारांना आपली आर्थिक उन्नती साधू शकेल. इलेक्ट्रीशियन, ऑईल इंजिन/ इलेक्ट्रिक मोटार दुरुस्ती, मोटार मॅकेनिक अभ्यासक्रम ४ महिन्यांचा कालावधीत शिकवला जातो. प्रशिक्षणार्थीच्या इच्छेनुसार ३ प्रकारच्या अभ्यासक्रमाचे प्रशिक्षण दिले जाते. तसेच प्रशिक्षणार्थीस दरमहा रु.७००/- विद्यावेतन तसेच प्रशिक्षणानंतर ३ महिने शहरी भागातील कार्यशाळेत प्रात्यक्षिकांची संधी, आवश्यक कच्चे साहित्य व अनुषंगिक अवजारे पुरविण्यात येतात.
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	<ul style="list-style-type: none"> विद्यार्थी अनुसूचित जमातीचा असला पाहिजे. विद्यार्थ्यांचे शिक्षण किमान इ. १० वी उत्तीर्ण / अनुत्तीर्ण असावे. प्रत्येक अभ्यासक्रम हा चार महिन्यांचा असून एका वर्षात इच्छेनुसार कोणतेही ३ अभ्यासक्रमाचे प्रशिक्षण घेता येईल. प्रशिक्षणानंतर त्यांची पंचक्रोशीत स्वयंरोजगार करण्याची तयारी असावी.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	<ul style="list-style-type: none"> सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	<ul style="list-style-type: none"> अनुसूचित जमातीचा जातीचा दाखला
१०	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर / त्रुटीपूर्वतेनंतर सेवा पुरविण्याचा अपेक्षित कालावधी	अर्ज प्राप्त झाल्यापासून व परिपूर्ण कागदपत्रासह प्रत्येक चार महिन्यांचा अभ्यासक्रम सुरु होण्यापूर्वी निवड यादी जाहीर करणे
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक १२
केंद्र शासन सहाय्यित योजना

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील									
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प									
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अंतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे										
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	<p>सेवा क्षेत्र बाधीत क्षेत्र व तत्सम बाबीतील उणिवा भरून काढण्यासाठी राज्याच्या योजनेस पूरक म्हणुन सदर योजना राबविण्यात येतात. ज्यामध्ये क्षेत्रविकास व व्यक्तीविकास हे दोन मुलभूत घटक येतात.</p> <p>या योजनाअंतर्गत खालीलप्रमाणे विकास शीर्षांतर्गत विविध योजना राबविण्यात येतात.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>अ.क्र.</th> <th>केंद्र शासन योजना</th> <th>घटक कार्यक्रम तथा विकास शिर्ष</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>विशेष केंद्रीय सहाय्य</td> <td> १. कौशल्य विकसीत करण्यासाठी प्रशिक्षण. २. पाणलोट क्षेत्रावर आधारित उत्पन्न वाढीच्या योजना ३. संपर्क :- बाजार,शाळा व इतर आवश्यक सेवांना ४. साठवण तंत्र (स्टोरेज टेक्नॉलॉजी) </td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>भारतीय संविधानाच्या कलम २७५(१)अंतर्गत योजना (क्षेत्र विकास व सिंचन)</td> <td> १. रस्ते/पुल/आरोग्य/ पिण्याचे पाणी/ पोषण २. चेक डॅम/ वॉटर हार्वेस्टिंग स्ट्रक्चर ३. लघुउपसा सिंचन ४. विद्युत विकास (पारंपारिक/ अपारंपारिक) ५. इमारत बांधकाम-शिक्षण /आरोग्य व इतर ६. एकलव्य निवासी आश्रमशाळा </td> </tr> </tbody> </table>	अ.क्र.	केंद्र शासन योजना	घटक कार्यक्रम तथा विकास शिर्ष	१	विशेष केंद्रीय सहाय्य	१. कौशल्य विकसीत करण्यासाठी प्रशिक्षण. २. पाणलोट क्षेत्रावर आधारित उत्पन्न वाढीच्या योजना ३. संपर्क :- बाजार,शाळा व इतर आवश्यक सेवांना ४. साठवण तंत्र (स्टोरेज टेक्नॉलॉजी)	२	भारतीय संविधानाच्या कलम २७५(१)अंतर्गत योजना (क्षेत्र विकास व सिंचन)	१. रस्ते/पुल/आरोग्य/ पिण्याचे पाणी/ पोषण २. चेक डॅम/ वॉटर हार्वेस्टिंग स्ट्रक्चर ३. लघुउपसा सिंचन ४. विद्युत विकास (पारंपारिक/ अपारंपारिक) ५. इमारत बांधकाम-शिक्षण /आरोग्य व इतर ६. एकलव्य निवासी आश्रमशाळा
अ.क्र.	केंद्र शासन योजना	घटक कार्यक्रम तथा विकास शिर्ष									
१	विशेष केंद्रीय सहाय्य	१. कौशल्य विकसीत करण्यासाठी प्रशिक्षण. २. पाणलोट क्षेत्रावर आधारित उत्पन्न वाढीच्या योजना ३. संपर्क :- बाजार,शाळा व इतर आवश्यक सेवांना ४. साठवण तंत्र (स्टोरेज टेक्नॉलॉजी)									
२	भारतीय संविधानाच्या कलम २७५(१)अंतर्गत योजना (क्षेत्र विकास व सिंचन)	१. रस्ते/पुल/आरोग्य/ पिण्याचे पाणी/ पोषण २. चेक डॅम/ वॉटर हार्वेस्टिंग स्ट्रक्चर ३. लघुउपसा सिंचन ४. विद्युत विकास (पारंपारिक/ अपारंपारिक) ५. इमारत बांधकाम-शिक्षण /आरोग्य व इतर ६. एकलव्य निवासी आश्रमशाळा									
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	१. लाभार्थी अनुसूचित जमातीचा असावा. २. दारिद्र्य रेषेखालील (बी.पी.एल.) कार्ड धारक असावा.									
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. 									
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. 									
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	<ul style="list-style-type: none"> सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत. 									
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क									

०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	<ul style="list-style-type: none"> • अनुसूचित जमातीचा जातीचा दाखला • दारिद्र्य रेषेखालील कार्ड
१०	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर / त्रुटीपूर्वतेनंतर सेवा पुरविण्याचा अपेक्षित कालावधी	योजनेस शासनाकडून मंजूरी प्राप्त झाल्यानंतर परिपूर्ण कागदपत्र प्राप्तीनंतर तीन महिन्यात सेवा पुरविली जाईल.
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक १३
अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांसाठी सेवायोजन नोंदणी

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन परिपत्रक क्रमांक बीसीसी-१०८९/२१८५९/प्र.क्र.८०८/का-१५ दि. १६ सप्टेंबर १९८९
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	अनु. जमातीच्या उमेदवारांची नांव नोंदणी सेवायोजन कार्यालयात करण्यात येत होती. परंतु या उमेदवारांना संधी मिळण्यास फार विलंब होतो हे लक्षात घेवून शासनाने आदिवासी प्रकल्प कार्यालयात नांव नोंदणीचे काम सोपविले. अनुसूचित जमातीच्या सुशिक्षित उमेदवारांची नावे नोंदवून ती विविध नियुक्ती अधिका-याकडे शिफारस करून पाठविणे व त्यांना रोजगाराची संधी उपलब्ध करून देणे
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	<ul style="list-style-type: none"> विद्यार्थी अनुसूचित जमातीचा असावा. उमेदवाराचे किमान वय १८ वर्षे असावे.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	<ul style="list-style-type: none"> अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	<ul style="list-style-type: none"> सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	<ul style="list-style-type: none"> त्याने विहित नमुन्यातील अर्ज, अर्जासोबत जन्म तारखेचा दाखला, शैक्षणिक पात्रता, तांत्रिक शिक्षण, प्रशिक्षण व इतर आवश्यक कागदपत्र.
१०	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर / त्रुटीपूर्ततेनंतर सेवा पुरविण्याचा अपेक्षित कालावधी	अर्ज प्राप्त झाल्यापासून व परिपूर्ण कागदपत्रासह त्याच दिवशी अथवा दुसरे दिवशी कार्यालयीन वेळेत
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक १४

आदिवासी क्षेत्रात उल्लेखनीय काम करणा-या सामाजिक कार्यकर्त्यांना / संस्थांना आदिवासी सेवक / सेवा संस्था पुरस्कार योजना

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. आसेप्र-१०९९/ प्र.क्र.६/का-५, दिनांक २७ जानेवारी १९९९.
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	आदिवासी क्षेत्रात आदिवासींच्या विकासाकरिता उत्स्फूर्तपणे काम करणा-या अनेक व्यक्ती व संस्था आहेत. त्यातील उल्लेखनीय काम करणा-या व्यक्ती व संस्थांची निवड करून त्यांच्या कार्याचा जाहीर गौरव करून असे काम करण्याकरिता इतर व्यक्ती व संस्थांना प्रोत्साहित करण्याच्या उद्देशाने आदिवासी सेवक / आदिवासी सेवा संस्था पुरस्कार देण्याची योजना १९८५ पासून कार्यान्वित करण्यात आली. हा पुरस्कार, प्रतिवर्षी परमपुज्य ठक्करबाप्पा यांच्या जयंती दिनी (२९ नोव्हेंबर) निवड झालेल्या व्यक्ती / संस्थांना देण्यात येतो. (१) आदिवासी सेवक रु.१०,००१/- रोख रक्कम, स्मृतीचिन्ह, प्रशस्तीपत्रक व सत्कार (२) सेवा संस्था रु.२५,००१/- रोख रक्कम, स्मृतीचिन्ह, प्रशस्तीपत्रक व संस्थेच्या प्रमुखाचा सत्कार.
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	१. अर्जदाराचे वय ४५ वर्षांपेक्षा जास्त असावे. २. अर्जदार खासदार / आमदार / जिल्हा परिषद अध्यक्ष अथवा कोणत्याही अधिकार पदावर नसावा. ३. अर्जदार / स्वयंसेवी संस्था राजकारणापासून अलिप्त असावा. ४. अर्जदार व्यक्ती व संस्था यांच्याविरुद्ध फौजदारी स्वरूपाचे गुन्हे नोंदविलेले नसावेत किंवा शिक्षा झालेली नसावी. ५. पुरस्कारार्थीनी आदिवासी संस्कृती, संवर्धन, शिक्षण, अत्याचार निर्मूलन, अंधश्रद्धा निर्मूलन इ. प्रकारच्या क्षेत्रात आदिवासींच्या विकासाकरिता किमान १० वर्षे विशेष भरीव कार्य केलेले असावे. ६. अर्जदारांनी विहित नमून्यातील अर्ज त्यांनी केलेल्या कार्याबद्दलच्या माहितीसह (संस्थांच्या बाबतीत संस्था पब्लिक ट्रस्ट / सोसायटीज रजिस्ट्रेशन अॅक्टखाली पंजीबद्ध असल्याबाबतची प्रमाणपत्रे, घटनेची प्रत व मागील ५ वर्षांचे अहवाल) पाठविणे आवश्यक.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	● अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	● अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	● सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.

०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	१. अनुसूचित जमातीचा दाखला २. फौजदारी गुन्हा नसल्याबाबतचा पोलीस स्टेशनचा दाखला
१०	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर / त्रुटीपूर्ततेनंतर सेवा पुरविण्याचा अपेक्षित कालावधी	अर्ज प्राप्त करणे - जुलै अखेर त्रुटीबाबत कळविणे - ऑगस्ट त्रुटी पूर्ततेनंतर प्राप्त प्रस्तावाची यादी तयार करून वैयक्तिक माहिती तपशील तयार करणे - ऑक्टोबर अद्यावत यादी शासनास सादर करणे - १५ नोव्हेंबर अंतिम पूर्तता - २९ नोव्हेंबर
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक १५
राज्यातील आदिवासी क्षेत्रामध्ये कन्यादान योजना राबविणे.

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अंतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. सावियो-२००३/प्र.क्र.१७९/का-८, दिनांक ३ मार्च २००४
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	लग्न समारंभाच्या निमित्ताने मोठ्या प्रमाणावर होणारा खर्च कमी करण्यासाठी आणि विवाह सोहळ्यातील अनुचित प्रथांना आळा घालण्यासाठी सामुहिक विवाह सोहळ्यांना प्रोत्साहन देण्यात येते. रु. १०,०००/- चा क्रॉस चेक / धनादेशाने वधु अथवा वराच्या नांवाने देण्यात येते.
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	१. वर किंवा वधु अनुसूचित जमातीचा असणे आवश्यक आहे. २. वर/वधुंचे वय विवाहाच्या दिनांकास विवाह नोंदणीनुसार असणे आवश्यक. ३. वर आणि वधुचा प्रथम विवाह असणे आवश्यक. ४. जिल्हा माहिती व जनसंपर्क यंत्रणेकडून योजनेची प्रसिध्दी देणे. ५. सेवाभावी संस्था / सरकारी यंत्रणा / प्रकल्प अधिकारी यांचेमार्फत योजना राबविण्यात येईल.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	• सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	१. अनुसूचित जमातीचा जातीचा दाखला २. वर किंवा वधुचा वयाचा सक्षम प्राधिका-याचा दाखला ३. हुंडा प्रतिबंधक कायदानुसार स्टॅम्पपेपरवर प्रतिज्ञापत्र ४. सक्षम अधिका-यांचा रहिवासी दाखला
१०	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर / त्रुटीपूर्वतेनंतर सेवा पुरविण्याचा अपेक्षित कालावधी	अर्जाची छाननी - जुन अखेर अर्जाची यादी अंतिम करणे - ऑगस्ट अखेर प्रत्यक्ष लाभ देणे - नोव्हेंबर अखेर
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक १६
भूमिहीन दारिद्र्य रेषेखालील आदिवासीचे सबळीकरण व स्वाभिमान योजना

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. भुवाये-२००३/प्र.क्र.१४२/का-९, दिनांक २४ फेब्रुवारी २००४.
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	दारिद्र्य रेषेखालील भूमिहीन कुटूंबांना उदरनिर्वाहाचे साधन नसल्यामुळे रोजगार हमी योजना किंवा खाजगी व्यक्तीकडे मजुरी करावी लागते व रोजगारनिमित्त त्यांचे परराज्यात स्थलांतर होते हे टाळण्यासाठी भूमिहीन कुटूंबास जमीन देण्याची योजना ५० टक्के अनुदानावर व ५० टक्के रक्कम कर्जाऊ स्वरूपात देण्यात येते. लाभार्थी कुटूंबास देण्यात येणारे कर्ज बिनव्याजी १० वर्षे मुदतीकरिता राहिल. तसेच कर्ज फेडीची सुरुवात कर्ज मंजुरीनंतर २ वर्षानंतर सुरु करण्यात येईल. जमिनीची विक्री अथवा हस्तांतरण करता येणार नाही. ४ एकर जिरायत अथवा २ एकर बागायत यापैकी जमीन
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	१) पात्र लाभार्थी भूमिहीन व दारिद्र्य रेषेखालील शेतमजूर अनुसूचित जमातीचा असावा. २) १.१.२००० रोजी भूमिहीन असणारा आदिवासी लाभ घेण्यास पात्र. ३) लाभार्थीचे वय किमान २५ व कमाल ६० वर्षे असावे. ४) महसुल व वनविभागाचे गायरान व अतिरिक्त जमिनीचे वाटप केले आहे त्या कुटूंबांना योजनेचे लाभ मिळणार नाही. ५) ज्या आदिवासी व्यक्तीच्या विरुद्ध जमिनी अतिक्रमणाबाबतची प्रकरणे महसुल अधिका-याकडे प्रलंबित आहे त्यांना या योजनेचा लाभ मिळणार नाही. ६) आदिम जमाती / विधवा स्त्रिया परितक्त्या स्त्रिया यांना प्रथम प्राधान्य ७. जमिनीची विक्री अथवा हस्तांतरण करणार नाही व इतर अनुषंगिक शर्ती अटीचे पालन करील याबाबत करारनामा
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	• सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	१. अनुसूचित जमातीचा जातीचा दाखला २. दारिद्र्य रेषेखालील दाखला ३ वयाचा दाखला ४. सक्षम अधिका-यांचा रहिवासी दाखला.

१०	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर / त्रुटीपूर्ततेनंतर सेवा पुरविण्याचा अपेक्षित कालावधी	अर्जाची छाननी - जुन अखेर अर्जाची यादी अंतिम करणे - ऑगस्ट अखेर प्रत्यक्ष लाभ देणेची कार्यवाही - किमान सहा महसुल विभागामार्फत महिने
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक १७
ठक्कर बाप्पा आदिवासी वस्ती सुधारणा कार्यक्रम

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अंतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. टिएसपी-२००४/प्र.क्र.२३/का-१४, दिनांक ३ जुन २००४
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	राज्यातील ग्रामीण / नागरी भागातील अनुसूचित आदिवासी क्षेत्र, अतिरिक्त आदिवासी क्षेत्र, माडा / मिनीमाडा क्षेत्र, प्रस्तावित माडा / मिनीमाडा क्षेत्र, तसेच आदिवासी उपयोजना बाह्य क्षेत्रातील ५० टक्केपेक्षा जास्त आदिवासीची लोकसंख्या असलेल्या वस्त्या / पाडे / वाडया / गांवाच्या महानगरपालिका, नगरपरिषदेचे प्रभाव, तेथील विकासासाठी आवश्यक असलेल्या सामुहिक विकासाच्या सुविधा पुरविण्याची योजना सदर योजनेतर्गत मुख्य वस्तीपासुन जोडरस्ते, सिमेंट कॉक्रीट / डांबरीकरणाचे अंतर्गत रस्ते, शाळेचे कंपाऊड, पिण्याच्या शुध्द पाण्याची सोय करणे, जुन्या विहिरीची दुरुस्ती, बंद गटार बांधणे, आदिवासी वस्तीचे विद्युतीकरण, समाजमंदिर, सार्वजनिक शौचालय, स्मशानभूमी बांधकाम, नदीकाठ संरक्षण भिंत, घाट बांधकाम, नदीकाठची संरक्षण भिंत, तीर्थक्षेत्र व पर्यटन विकास, ग्रामपंचायत कार्यालय / ग्रामसचिवालय इ. काम
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	१) १ सदर गावात दलित वस्ती सुधारणा अथवा तत्सम कार्यक्रमांतर्गत वस्ती सुधारणा झालेली नसावी. २) शासन निर्णयान्वये घोषित केल्याप्रमाणे या योजनेखाली एक गावासाठी कार्यक्रम संख्या राहिल. ३) प्रस्तावित माडा / मिनीमाडा क्षेत्रातील गांवासाठी एकात्मिक दृष्टीकोन ठेवुन कामे घेणे.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	• सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	१. जे काम घ्यावयाचे त्याचे अंदाजपत्रक २. ग्रामपंचायतीचा ठराव ३. इतर अनुषंगिक कागदपत्र

१०	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर / तृतीपूरततेनंतर सेवा पुरविण्याचा अपेक्षित कालावधी	<p>प्रस्तावित कामाचा ठराव व लोकसंख्येचा दाखला प्रकल्प अधिकारी यांचेकडे पाठविणे - एप्रिल अखेर</p> <p>मागणीप्रमाणे सर्व गावाचा एकत्रित वार्षिक आराखडा करणे व अपर आयुक्त कार्यालयास सादर करणे - १५ मे अखेर</p> <p>अपर आयुक्तांनी आराखडा मान्य करणे - २० मे</p> <p>आदिवासी विकास निरीक्षकामार्फत स्थानभेट देऊन अहवाल प्राप्त करणे - १५ जून पर्यंत</p> <p>गावाच्या आदिवासी लोकसंख्येच्या आधारावर वित्तीय मर्यादेत प्रस्तावित कामाचे अंदाजपत्रक व तांत्रिक मान्यता घेणेसाठी संबंधित यंत्रणेस अंदाजपत्रके पाठविणे - ३० जून पर्यंत</p> <p>प्राप्त अंदाजपत्रक जिल्हाधिकारी यांना प्रशासकीय मान्यतेकरिता सादर करणे - ३१ ऑगस्ट पर्यंत</p> <p>जिल्हाधिकारी यांनी संबंधित यंत्रणेच्या नावे सदर मंजूर कामास प्रशासकीय मान्यता देऊन त्यांचे नावे निधी उपलब्ध करून देणे</p>
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	<p>प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर</p> <p>संपर्क क्रमांक ०७१२-२५६०७२६</p>
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

योजना क्रमांक १८

शबरी आदिवासी घरकुल योजना/ पारधी समाजाच्या लाभार्थ्यांना घरकुल बांधून देणे

अ.क्र.	मुद्दा	तपशील
०१	सेवा पुरविणारा अधिकारी / कर्मचारी	संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
०२	कायदे / नियम / शासन निर्णय ज्या अतर्गत सेवा पुरविल्या जाणार आहे	आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.
०३	थोडक्यात कार्यपध्दती अनुज्ञेय सेवा	अनुसूचित जमातीच्या दारिद्र्य रेषेखालील परिवारांना घरकुल बांधून देणे. तसेच पारधी समाजाच्या लाभार्थ्यांना घरकुल बांधून देण्याची योजना या कार्यालयामार्फत राबविण्यात येते.
०४	सेवा मिळण्यासाठी नागरिकांची पात्रता	१. सदर गावात दलित वस्ती सुधारणा अथवा तत्सम कार्यक्रमांतर्गत वस्ती सुधारणा झालेली नसावी. २. शासन निर्णयान्वये घोषित केल्याप्रमाणे या योजनेखाली एक गावासाठी कार्यक्रम संख्या राहिल. ३. प्रस्तावित माडा / मिनीमाडा क्षेत्रातील गांवासाठी एकात्मिक दृष्टीकोन ठेवून कामे घेणे.
०५	अर्जाचा मान्यता प्राप्त नमुना	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०६	अर्ज कुठे उपलब्ध आहे	• अर्ज नमुना प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
०७	अर्जाची किंमत असल्यास किती	• सदर अर्ज विनामूल्य उपलब्ध आहेत.
०८	शुल्क भरावे लागते काय ? किती	निशुल्क
०९	कोणती कागदपत्रे जोडायची	४. जे काम घ्यावयाचे त्याचे अंदाजपत्रक ५. ग्रामपंचायतीचा ठराव ६. इतर अनुषंगिक कागदपत्र
१०	परिपूर्ण अर्ज प्राप्तीनंतर / त्रुटीपूर्वतेनंतर सेवा पुरविण्याचा अपेक्षित कालावधी	प्रस्तावित कामाचा ठराव व लोकसंख्येचा दाखला प्रकल्प अधिकारी यांचेकडे पाठविणे - एप्रिल अखेर मागणीप्रमाणे सर्व गावाचा एकत्रित वार्षिक आराखडा करणे व अपर आयुक्त कार्यालयास सादर करणे - १५ मे अखेर अपर आयुक्तांनी आराखडा मान्य करणे - २० मे आदिवासी विकास निरीक्षकामार्फत स्थानभेट देऊन अहवाल प्राप्त करणे - १५ जून पर्यंत गावाच्या आदिवासी लोकसंख्येच्या आधारावर वित्तीय मर्यादेत प्रस्तावित कामाचे अंदाजपत्रक व तांत्रिक मान्यता घेणेसाठी संबंधित यंत्रणेस अंदाजपत्रके पाठविणे - ३० जून पर्यंत

		प्राप्त अंदाजपत्रक जिल्हाधिकारी यांना प्रशासकीय मान्यतेकरिता सादर करणे - ३१ ऑगस्ट पर्यंत जिल्हाधिकारी यांनी संबंधित यंत्रणेच्या नावे सदर मंजूर कामास प्रशासकीय मान्यता देऊन त्यांचे नावे निधी उपलब्ध करून देणे
११	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करावयाचे ते कार्यालय तथा अपीलीय अधिकारी	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर दुरध्वनी क्रमांक ०७१२-२५६०७२६
१२	अपीलीय प्राधिकारी स्तरावर प्रकरण निकाली काढण्याच्या अपेक्षित कालावधी	अपीलीय प्राधिका-याकडे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर ४५ दिवसांच्या आंत

**अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांचे दुरध्वनी क्रमांक व त्यांचे अधिनस्त असलेले प्रकल्प कार्यालयाचे
क्रमांक व ई-मेल**

अ.क्र.	कार्यालयाचे नाव	एसटीडी क्रमांक	कार्यालय नंबर	फॅक्स नंबर	ई-मेल
	अपर आयुक्त, कार्यालय नागपूर				
१	अपर आयुक्त,	०७१२	२५६०१२७	२५६५००८	atc.ngp-mh@gov.in
	आस्थापना विभाग/लेखा विभाग/शिक्षण विभाग/नियोजन विभाग/रवका विभाग	०७१२	२५६०३१४		
२	प्रकल्प कार्यालय, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर जि. नागपूर	०७१२	२५६०७२६	२५६४५३८	ponagpur@yahoo.co.in
३	प्रकल्प कार्यालय, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, वर्धा जि. वर्धा	०७१५२	२५०७७३	-	poitdpwardha@gmail.com
४	प्रकल्प कार्यालय, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, भंडारा जि. भंडारा	०७१८४	२५१२३३	२५६०२१	pobhandara@gmail.com
५	प्रकल्प कार्यालय, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, देवरी जि. गोंदिया	०७१९९	२२५१४४ / २२५२६९	२२५०६७	podeori@yahoo.co.in
६	प्रकल्प कार्यालय, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चंद्रपुर जि. चंद्रपूर	०७१७२	२५१२७०	२५६२५५	pochandrapur@gmail.com
७	प्रकल्प कार्यालय, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चिमुर जि. चंद्रपुर ०७१७०	०७१७०	२६५५२४	२६६४९८	pochimur११@yahoo.co.in
८	प्रकल्प कार्यालय, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, गडचिरोली जि. गडचिरोली	०७१३२	२२२२८६	२२२२८६	pogadchiroli@yahoo.co.in
९	प्रकल्प कार्यालय, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, अहेरी जि. गडचिरोली	०७१३३	२७२०३१	२७२०३१	poaheri@yahoo.co.in
१०	प्रकल्प कार्यालय, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, भामरागड जि. गडचिरोली	०७१३४	२२०१६२	२२०१६२	pbhamragad@gmail.com

-----X-----